

Skatteutskottets betänkande

1982/83:50

om följdlagstiftning till inkomstskattereformen, m. m. (prop. 1982/83:157)

Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1982/83:157 att riksdagen antar vid propositionen följande förslag till

1. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
2. lag om ändring i lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst,
3. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
4. lag om ändring i lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift,
5. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),
6. lag om tid för allmän fastighetstaxering.

I propositionen föreslås vissa följdändringar till inkomstskattereformen. Ändringarna rör främst förfarandet vid bestämmande av underlag för tilläggsbelopp. De nya reglerna innebär att sådant underlag alltid skall fastställas. Detta kommer emellertid till mycket stor del att ske maskinellt, varför de skattskyldiga oftast inte behöver lämna fler uppgifter än nu.

Vidare föreslås att reglerna för beräkning av statlig inkomstskatt för s. k. ackumulerad inkomst anpassas till inkomstskattereformen. Samtidigt föreslås förenklingar i fråga om skatteberäkningen.

En annan fråga som tas upp i propositionen gäller uppgiftslämnandet för att få skattereduktion för erlagd fackföreningsavgift. Det föreslås att fackföreningsmedlemmarna skall få möjlighet att framställa sina yrkanden genom sina organisationer som sedan förmedlar yrkandena till riksskatteverket. Den som själv vill framföra sitt yrkande direkt till lokal skattemyndighet skall kunna göra det.

Vidare tas några frågor upp som rör den skattemässiga behandlingen av vissa stipendier. Nuvarande system behålls i stort men den ändringen föreslås att stipendier för deltagande i fackliga kurser i större utsträckning skall kunna vara skattefria.

Den allmänna fastighetstaxeringen som skulle ha ägt rum år 1986 flyttas fram till år 1987.

En förändring föreslås i fråga om beskattningen av tjänstepension som betalas ut efter pensionstagarens död. Hela pensionen i den delen skall vara skattepliktig.

Slutligen föreslås uttryckliga skatteregler för de fall där någon blir skyldig

att betala tillbaka för mycket uppburna räntebidrag.

De nya reglerna föreslås med vissa undantag bli tillämpliga första gången vid 1984 års taxering.

Propositionen berör bl. a. anvisningarna till 19 § KL och har i denna del behandlats i utskottets betänkande 1982/83:44. De nu aktuella lagförslagen har – med de redaktionella ändringar som föranleds härav – följande lydelse.

1 Förslag till Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrivs att 25 §, 37 § 2 mom., 68 och 72 a §§ taxeringslagen (1956:623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §²

Allmän självdeklaration skall upptaga:

1) den skattskyldiges namn och postadress, hemortskommun, där sådan finnes, och hemvist därstädes, personnummer samt nummer å för honom utfärdad skattsedel å preliminär skatt för året näst före taxeringsåret ävensom beträffande utlänning nationalitet, beträffande utländsk juridisk person det land, där styrelsen haft sitt säte, samt beträffande skattskyldig, som allenast under någon del av beskattningsåret varit i riket bosatt, uppgift om den tid, han sålunda haft bostad härstädes,

2) alla förvärvskällor, beträffande vilka skattskyldighet för beskattningsåret åligger den skattskyldige: och skall därvid i fråga om förvärvskälla, i vilken skattepliktig fastighet ingått, särskilt angivas dels beskaffenheten av den skattskyldiges innehav av fastigheten, dels fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret eller, om sådant värde det året icke varit fastigheten åsatt, dess eljest antagliga värde vid taxeringsårets ingång, dels ock, därest fastigheten icke ingått i förvärvskällan under hela beskattningsåret eller fastigheten ingått däri endast till viss del, huru lång tid eller till vilken del fastigheten sålunda ingått i förvärvskällan,

3) de intäkter och de avdrag, som äro att hänföra till varje förvärvskälla, dock att ersättning, som enligt bestämmelserna i 37 § 1 mom. 1. g) icke behöver upptagas i kontrolluppgift, ej heller behöver upptagas i deklarationen såsom intäkt,

4) de allmänna avdrag, som den skattskyldige yrkar få tillgodonjuta vid taxeringen,

5) den skattskyldiges tillgångar och skulder vid slutet av beskattningsåret, ändå att förmögenheten icke uppgår till skattepliktigt belopp, dock endast om och i den mån skattskyldighet för förmögenhet åligger honom,

6) beloppet av den preliminära skatt, som genom skatteavdrag erlagts för året näst före taxeringsåret, ävensom

7) garantibelopp, vilket skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för den skattskyldige i dennes hemortskommun,

8) om deklarationen avser fåmansföretag, delägares eller honom närstående persons namn, personnummer och adress och i förekommande fall aktie- eller andelsinnehav tillika med angivande av röstvärde, om olika röstvärden förekomma, dock att uppgifter icke behöva lämnas för närstående person, som ej

8) om deklarationen avser fåmansföretag, delägares eller honom närstående persons namn, personnummer och adress och i förekommande fall aktie- eller andelsinnehav tillika med angivande av röstvärde, om olika röstvärden förekomma, dock att uppgifter icke behöva lämnas för närstående person, som ej

¹ Lagen omtryckt 1971:399.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773.

² Senaste lydelse 1980:1015.

Nuvarande lydelse

uppburit ersättning från, träffat avtal eller haft annat därmed jämförbart förhållande med företaget.

Föreslagen lydelse

uppburit ersättning från, träffat avtal eller haft annat därmed jämförbart förhållande med företaget,

9) räntetillägg som skall beaktas vid fastställande av underlag för tilläggsbelopp samt grunderna för beräkning av räntetillägget.

Allmän självdeklaration skall därjämte innehålla de uppgifter, som för särskilda fall föreskrivas i denna lag eller som erfordras för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring.

Ha makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och under detta år levt tillsammans, var för sig inkomst att taxera enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, skall vardera maken uppgiva huruvida inkomst av förvärvskälla är A-inkomst eller B-inkomst enligt 9 § 3 mom. nämnda lag. Vad nu sagts om makar skall i tillämpliga delar jämväl gälla i fråga om skattskyldiga som avses i 65 § sista stycket kommunalskattelagen (1928:370).

Har skattskyldig under beskattningsåret varit gift, skall han jämväl uppgiva sådan boets eller andra makens inkomst och förmögenhet, över vilken förvaltningen rättsligen tillkommit honom. Åligger skattskyldigheten andra maken, skall uppgiften lämnas å särskild blankett. Då skattskyldig skall taxeras för barns eller annans förmögenhet, skall uppgift lämnas jämväl om sådan förmögenhet.

Belopp, som upptagas i självdeklaration, skola utföras i hela kronotal, så att överskjutande öretal bortfalla.

37 §

2 mom.³ Vid avlämnande av uppgifter, varom stadgas i 1 mom. skall iakttagas följande.

Avser sådan förmån, varom i 1 mom. första och andra punkterna förmäles, endast en del av året, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått.

I kontrolluppgift, som upptager särskild resekostnads- och traktamentsersättning, skall angivas beloppet av dels resekostnadsersättning och dels traktamentsersättning jämte tid för vilken traktamentsersättning utgått. Därvid skola uppgifter lämnas om traktamentsersättning dels för förrättningar inom riket i enlighet med vad nedan sägs och dels för förrättningar utom riket. I fråga om förrättningar inom riket skola uppgifter lämnas särskilt för förrättningar som icke varit förenade med övernattning (endagsförrättningar), förrättningar som varit förenade med övernattning men icke medfört vistelse mer än femton dygn i följd på en och samma ort (korttidsförrättningar) samt övriga resor (långtidsförrättningar). För endagsförrättningar uppgives utgiven traktamentsersättning och antal dagar. Vid beräkning av antalet dagar för endagsförrättningar medräknas icke sådan endagsförrättning, som varat högst fyra timmar; förrättning som varat mer än fyra timmar men högst tio timmar räknas som halv dag; längre förrättning räknas som hel dag. För korttids- och långtidsförrättningar uppgives utgiven traktamentsersättning och antal nätter övernattning skett. De första femton dygnen av

³ Senaste lydelse 1982:1008.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

varje långtidsförrättning uppgivas såsom korttidsförrättning. – I kontrolluppgift skall i förekommande fall särskilt anmärkas, att arbetsgivaren utöver traktamentsersättningen, haft utgifter för den anställdes bostad eller uppehälle under förrättningen.

Om skattechefen i det län där arbetsgivarens hemortskommun är belägen medger det, behöver arbetsgivaren, i stället för att lämna uppgift enligt tredje stycket om traktamentsersättning vid förrättning inom riket, endast anmärka i kontrolluppgiften att sådan ersättning utgått. Förutsättning för medgivande är att ersättning utgår enligt sådana grunder att den kan antagas icke komma att överstiga avdragsgill ökning i levnadskostnaderna. Motsvarande medgivande kan lämnas även beträffande resekostnadsersättning för färd med allmänt kommunikationsmedel. Medgivande lämnas endast om arbetsgivaren har ett större antal anställda, som mera regelbundet företager tjänsteresor, och medgivandet bedömes vara utan olägenhet för taxeringsarbetet. Medgivande får ej lämnas fåmansföretag i fråga om uppgifter rörande företagsledaren och honom närstående personer samt delägare i företaget. Lämnat medgivande gäller tills vidare. Det kan begränsas till viss grupp av anställda. – Ansökan om medgivande göres hos länsstyrelsen senast den 31 oktober året före taxeringsåret. Talan mot beslut, varigenom ansökan om medgivande avslagits eller medgivande återkallats, föres hos riksskatteverket genom besvär som skola ha inkommit till verket inom en månad från den dag då klaganden erhöll del av beslutet. Mot riksskatteverkets beslut får talan icke föras.

Därest vid avlönings utbetalande avdrag skett för löntagares eller hans efterlevandes pensionering, skall i kontrolluppgiften upptagas bruttolön och vad som avdragits.

Av kontrolluppgift enligt 1 mom. första, andra eller sjunde punkten skall framgå om arbetsgivaren har att för utgivet belopp betala arbetsgivaravgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter. I kontrolluppgift som nu har sagts skall särskilt för sig tas upp representationersättning och särskilt för sig annan kostnadsersättning än resekostnads- och traktamentsersättning.

I kontrolluppgift skall särskilt för sig tas upp sådant avdrag som har gjorts för preliminär A-skatt eller enligt lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

I kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt personnummer eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som den uppgiften avser. Kan personnummer inte anges för den som uppgiften avser skall redovisas dennes födelsetid. Har den uppgiftsskyldige tilldelats särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272) skall detta anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer. I kontrolluppgift som lämnas av fåmansföretag skall anges om personen är företagsledare eller honom närstående person eller delägare i företaget.

Kontrolluppgift, som i 1 mom. tredje punkten sägs och som avser pensionsförsäkring tagen annorledes än i samband med tjänst, skall innehålla uppgift om tidigare och nuvarande ägare till försäkringen och, om möjligt, fång varigenom äganderätten övergått samt, i förekommande fall, den som erhållit förfoganderätten till försäkringen. Kontrolluppgift, som avser pensionsförsäkring tagen i samband med tjänst, skall innehålla uppgift om den som enligt tjänsteavtalet skall åtnjuta pensionsförmånen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

I kontrolluppgift skall lämnas uppgift om lån som har lämnats räntefritt, eller mot ränta understigande sedvanlig ränta, till arbets- eller uppdragstagare. Uppgiften skall avse lånebeloppet och erlagd ränta.

Kontrolluppgift enligt 1 mom. punkterna 1-3, 3 b-3 f eller 8 skall avfattas på blankett enligt fastställt formulär. Särskild uppgiftshandling skall lämnas för varje person.

Riksskatteverket får på ansökan av uppgiftsskyldig medge undantag från bestämmelserna i *tionde* stycket. Mot riksskatteverkets beslut får talan ej föras.

Riksskatteverket får på ansökan av uppgiftsskyldig medge undantag från bestämmelserna i *elfte* stycket. Mot riksskatteverkets beslut får talan ej föras.

68 §⁴

Av taxeringsnämnd beslutade taxeringar skall för varje skattskyldig införas i skattelängd.

I skattelängden antecknas särskilt

dels i avseende på statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor med angivande tillika i fråga om skattskyldiga som avses i 9 § 3 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt huruvida inkomsten utgör A-inkomst eller B-inkomst, medgivet avdrag för underskott i förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst (summan av inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för underskott), medgivna allmänna avdrag som inte avser underskott i förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst,

dels beskattningsbar inkomst enligt 2 § lagen (1958:295) om sjömansskatt och enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning samt det antal perioder om trettio dagar för vilka den skattskyldige har uppburit sådan inkomst under beskattningsåret, samt sjömansskattenämndens beslut om jämkning enligt 12 § 4 mom. lagen om sjömansskatt,

dels i avseende på kommunal inkomstskatt taxerad och beskattningsbar inkomst,

dels beslut i övrigt, som avser förutsättning för avdrag enligt 48 § 2 och 3 mom. kommunalskatte-lagen (1928:370) eller för skattere-

I skattelängden antecknas särskilt

dels i avseende på statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor med angivande tillika i fråga om skattskyldiga som avses i 11 § 3 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt huruvida inkomsten utgör A-inkomst eller B-inkomst, medgivet avdrag för underskott i förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst (summan av inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för underskott), medgivna allmänna avdrag som inte avser underskott i förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst *samt räntetillägg och underlag för tilläggsbelopp.*

dels beslut i övrigt, som avser förutsättning för avdrag enligt 48 § 2 och 3 mom. kommunalskatte-lagen (1928:370) eller för skattere-

⁴ Senaste lydelse 1981:1120.

Nuvarande lydelse

duktion enligt 2 § 4 och 5 mom. uppbördslagen (1953:272).

d e l s beslut, som avser förutsättning för skattereduktion enligt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer eller 5 § lagen (1980:1047), om skattereduktion för aktieutdelning,

d e l s beslut om avräkning av utländsk skatt eller tillämpning av progressionsbestämmelser enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning.

d e l s uppgift om skogsbruksvärde, varpå skogsvårdsavgift skall beräknas,

d e l s skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet, om skatt skall utgå enligt 11 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Uppgår den enligt lagen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomsten till minst 6 000 kronor för ensamstående och till sammanlagt minst 6 000 kronor för makar, som varit gifta vid ingången av beskattningsåret och under detta år levt tillsammans, skall den beräknade taxerade inkomsten införas, även om beskattningsbar inkomst icke uppkommer.

Skattelängden skall underskrivas av lokal skattemyndighet. Den skall därefter såvitt gäller den årliga taxeringen anses innefatta taxeringsnämndens beslut.

Föreslagen lydelse

duktion enligt 2 § 4 mom. uppbördslagen (1953:272).

d e l s beslut, som avser förutsättning för skattereduktion enligt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer.

d e l s uppgift om underlag, varpå skogsvårdsavgift skall beräknas.

d e l s uppgift om underlag, varpå hyreshusavgift skall beräknas,

72 a §⁵

Har taxering för inkomst eller förmögenhet som har beslutats av taxeringsnämnd icke införts i skattelängd inom föreskriven tid eller har sådan taxering införts för annan än den taxeringen avsett eller eljest uppenbarligen införts felaktigt i sådan längd, får länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten besluta om rättelse av längden i denna del. Har beskattningsbar inkomst enligt 2 § lagen (1958:295) om sjömansskatt eller enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning eller det antal perioder om trettio dagar för vilka skattskyldig uppburit sådan inkomst ändrats, skall myndigheten vidtaga härav betingad rättelse av längden.

Länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten får vidare, om inte särskilda skäl talar för att länsrätten bör avgöra frågan, besluta om rättelse av taxeringen i den mån denna blivit oriktig till följd av

1) uppenbar felräkning eller uppenbart felaktig överföring av belopp i deklaration,

2) uppenbar felaktighet i fråga om uppgift till ledning för påförande av skogsvårdsavgift eller om fastighets taxeringsvärde.

3) uppenbar felaktighet i fråga om beräkning av intäkt av annan fastighet enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370), beräkning av avdrag enligt 45 § första stycket kommunalskattelagen eller beräkning av garanti-belopp enligt 47 § kommunalskattelagen,

4) uppenbar felaktighet i fråga om schablonavdrag för egenavgift och avstämning av sådant avdrag eller avdrag som annars medges skattskyldig utan särskild utredning.

⁵ Senaste lydelse 1982:952.

Nuvarande lydelse

5) uppenbar felaktighet i fråga om avdrag, vars rätta belopp framgår av debitering, avdrag för premier och andra avgifter, som avses i 46 § 2 mom. första stycket 3) kommunalskattelagen, eller motsvarande avdrag enligt 4 § 1 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen eller 4 § 2 mom. lagen om statlig inkomstskatt eller avräkning enligt 46 § 4 mom. kommunalskattelagen av allmänt avdrag.

6) uppenbar felaktighet i fråga om grundavdrag eller avräkning enligt 50 § 3 mom. andra stycket kommunalskattelagen av sådant avdrag.

7) uppenbar felaktighet i fråga om sådana förutsättningar för skattereduktion, som enligt 68 § skall antecknas i skattelängd.

8) uppenbar felaktighet i fråga om förutsättningar för tillämpning av bestämmelserna i 11 § 1 mom. lagen om statlig inkomstskatt om uppdelning av A-inkomst och B-inkomst.

9) uppenbar felaktighet i fråga om beräkning av makars och hemmavarande barns förmögenhet enligt 12 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

10) uppenbar felaktighet varigenom A-inkomst enligt 9 § 3 mom. lagen om statlig inkomstskatt har betecknats som B-inkomst eller inkomst av tjänst, till den del denna utgörs av periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, har betecknats som A-inkomst.

11) uppenbarligen för lågt avdrag enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen eller motsvarande avdrag enligt lagen om statlig inkomstskatt.

Länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten får också, om inte särskilda skäl talar för att länsrätten bör avgöra frågan, besluta om rättelse av taxeringen i de fall då denna uppenbarligen blivit för hög till följd av

1) att den skattskyldige på grund av ett felaktigt eller ofullständigt underlag, som lämnats av annan än honom själv, har taxerats för en intäkt som han inte har haft.

2) att den skattskyldige först efter taxeringsperiodens utgång har styrkt sin rätt till ett i självdeklarationen eller hos taxeringsnämnden yrkat avdrag.

3) att taxeringsnämnden inte har prövat uppgifter som varit tillgängliga för skattemyndigheterna.

Föreligger felaktighet av angivna slag får myndigheten även besluta om därav föranledd ändring av den skattskyldiges eller makens taxering i ovan angivna hänseenden.

Efter utgången av maj månad året efter taxeringsåret får rättelse enligt denna paragraf beslutas endast om anmärkning i fråga om felaktighet av den art som denna paragraf avser dessförinnan har gjorts hos den som har att besluta om rättelsen.

Innan rättelse beslutas skall, om det behövs, yttrande inhämtas från

Föreslagen lydelse

5) uppenbar felaktighet i fråga om avdrag, vars rätta belopp framgår av debitering, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen eller 4 § 2 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt eller avräkning enligt 46 § 4 mom. kommunalskattelagen av allmänt avdrag.

8) uppenbar felaktighet i fråga om förutsättningar för tillämpning av bestämmelserna i 11 § 3 mom. lagen om statlig inkomstskatt om uppdelning av A-inkomst och B-inkomst.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

taxeringsnämndens ordförande. Innebär ifrågasatt åtgärd enligt andra eller fjärde stycket höjning av taxering, skall den skattskyldige beredas tillfälle yttra sig innan rättelse sker, om hinder härför ej möter.

Beslutas rättelse eller vägras rättelse som den skattskyldige har yrkat, skall, om detta ej är uppenbart överflödigt, beslutet inom två veckor tillställas den skattskyldige i den ordning som i 69 § 4 mom. föreskrivs i fråga om underrättelse beträffande taxeringsnämnds beslut.

Talan mot beslut i fråga om rättelse enligt denna paragraf förs genom besvär över den taxering som avses med rättelsebeslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången i fråga om 1984 års taxering. Äldre bestämmelser i 72 a § andra stycket 8 tillämpas dock alltjämt vid 1984 och 1985 års taxeringar.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst¹

dels att i 9 § ordet "debetsedel" skall bytas ut mot "skattsedel",

dels att 1, 2 och 7 §§ samt punkterna 2 och 3 av anvisningarna till 1 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Har fysisk person, *oskift* dödsbo eller familjestiftelse under visst beskattningsår åtnjutit inkomst, som hänför sig till minst två beskattningsår (ackumulerad inkomst), skall under de förutsättningar, som i denna lag *angivas*, statlig inkomstskatt å denna inkomst beräknas, *som om inkomsten upptagits till beskattning med lika delar under taxeringsåret och så många av de närmast föregående taxeringsåren, att inkomsten därigenom blir fördelad på det antal år, till vilka den hänför sig; dock att ackumulerad inkomst i intet fall må fördelas på mera än tio år.*

Kan tillförlitlig utredning *icke* förebringas om det antal år, vartill ackumulerad inkomst hänför sig, skall skatteberäkningen ske, *där ej* särskilda omständigheter till annat

Föreslagen lydelse

1 §²

Har fysisk person, dödsbo eller familjestiftelse under visst beskattningsår åtnjutit inkomst, som hänför sig till minst två beskattningsår (ackumulerad inkomst), skall under de förutsättningar, som *anges* i denna lag, statlig inkomstskatt *på* denna inkomst beräknas *enligt följande*. Inkomsten *antas ha* åtnjutits *med lika belopp under de år, dock högst tio, till vilka den hänför sig. Skatten på ettvarrt av dessa belopp utgörs av den skatt som skulle ha utgått för beloppet om det lagts till den genomsnittliga beskattningsbara inkomsten och det genomsnittliga underlaget för tilläggsbelopp för de tre senaste taxeringsåren eller, om inkomsten hänför sig bara till två år, de två senaste taxeringsåren, och därvid det tillagda beloppet utgjort den högst beskattade delen. Vid genomsnittsberäkningen bortses från den ackumulerade inkomsten. Skatten beräknas enligt de skatteskalor som gäller för det taxeringsår då den ackumulerade inkomsten tas upp till beskattning.*

Kan tillförlitlig utredning *inte* förebringas om det antal år, vartill ackumulerad inkomst hänför sig, skall skatteberäkningen ske, *om inte* särskilda omständigheter

¹ Senaste lydelse av 9 § 1979:173

lagens rubrik 1974:860.

² Senaste lydelse 1974:860.

Nuvarande lydelse

föranleda, som om inkomsten hänfört sig till tre år.

Skatt å ackumulerad inkomst skall utgå efter det procenttal av grundbeloppet för statlig inkomstskatt, som jämlikt 12 § lagen om statlig inkomstskatt skall tillämpas för slutlig skatt på grund av taxering det taxeringsår, då inkomsten toges till beskattning.

(Se vidare anvisningarna.)

Föreslagen lydelse

föranleder annat, som om inkomsten hänfört sig till tre år.

Föreligger förutsättningar för såväl skatteberäkning enligt denna lag som nedsättning av skatt enligt lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall tillämpas den av lagarna som leder till lägst skatt.

(Se vidare anvisningarna.)

2 §³

Till grund för skatteberäkning enligt 1 § skall ligga den ackumulerade inkomsten minskad med avdragsgilla kostnader för dess förvärvande (nettobeloppet av den ackumulerade inkomsten) eller, om den skattskyldiges sammanlagda till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst är lägre, denna inkomst.

Skatteberäkning enligt 1 § får ske endast under förutsättning att den inkomst, som skall ligga till grund för skatteberäkningen, uppgår till minst 15 000 kronor och dessutom utgör minst en femtedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst.

(Se vidare anvisningarna.)

7 §⁴

Har skatteberäkning enligt 1 § skett, men ändras den beskattningsbara inkomst, *vara* skatten beräknats, genom beslut av länsrätt, kamrarrätt eller regeringsrätten, eller *åsättes* den skattskyldige genom sådant beslut eftertaxering till statlig inkomstskatt så att grunderna för skatteberäkningen eller förutsättningarna för rätten att komma i åtnjutande därav ändras, skall länsrätten *vidtaga* den ändring av skatteberäkningen, vartill förhållandena *kunna* föranleda.

Har skatteberäkning enligt 1 § skett, men ändras den beskattningsbara inkomst *eller det underlag för tilläggsbelopp varpå* skatten *har* beräknats genom beslut av länsrätt, kamrarrätt eller regeringsrätten, eller *åsätts* den skattskyldige genom sådant beslut eftertaxering till statlig inkomstskatt så att grunderna för skatteberäkningen eller förutsättningarna för rätten att komma i åtnjutande därav ändras, skall länsrätten *vidta* den ändring av skatteberäkningen, vartill förhållandena *kan* föranleda.

³ Senaste lydelse 1980:999.

⁴ Senaste lydelse 1979:173.

Anvisningar

till 1 §

Nuvarande lydelse

2.⁵ Till ledning för skatteberäkningen anføres följande exempel:

En skattskyldig har åsatts ett till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp av 7 000 kronor vid taxering år 1948. Vid taxeringarna till statlig inkomstskatt för åren 1949–1952 har de beskattningsbara inkomsterna bestämts till 0 kronor år 1949, 8 000 kronor år 1950, 10 000 kronor år 1951 och till 60 000 kronor år 1952. Enligt förordningen om statlig inkomstskatt skall skatt å en beskattningsbar inkomst å 60 000 kronor utgå med 23 170 kronor. I den beskattningsbara inkomsten vid 1952 års taxering ingår emellertid en ackumulerad inkomst å 40 000 kronor, vilken enligt av den skattskyldige förebragt utredning hänförs till beskattningsåren 1947–1950, d. v. s. till fyra år. Jämlikt 1 § första stycket skall skatten å den beskattningsbara inkomsten av 60 000 kronor beräknas efter följande grunder. Beloppet 40 000 kronor delas med fyra och skatteberäkningen sker som om 10 000 kronor upptagits till beskattning vart och ett av taxeringsåren 1949–1952. Härfter sker uträkningen sålunda:

1) För den del av ackumulerade inkomsten, som hänförs till taxeringsåret 1949, utgår skatten å en beskattningsbar inkomst av 10 000 kronor (0 + 10 000) = 1 550 kronor

2) För det belopp å 10 000 kronor, som hänförs till taxeringsåret 1950, utgör skatten skillnaden mellan skatten å en beskattningsbar inkomst av 18 000 kronor (8 000 + 10 000) = 3 950 kronor och skatten å en beskattningsbar inkomst av 8 000 kronor = 1 150 kronor = 2 800 kronor

3) För det belopp å 10 000 kronor, som hänförs till taxeringsåret 1951, utgör skatten skillnaden mellan skatten å en beskattningsbar inkomst av 20 000 kronor (10 000 + 10 000) = 4 670 kronor och skatten å en beskattningsbar inkomst av 10 000 kronor = 1 550 kronor = 3 120 kronor

4) För taxeringsåret 1952 räknas skatten ut på en beskattningsbar inkomst av 20 000 kronor (60 000 - 40 000) jämte den del av den ackumulerade inkomsten, 10 000 kronor, som hänförs till detta taxeringsår, d. v. s. 30 000 kronor. Skatten härå = 8 670 kronor

Skatt att erlägga för den beskattningsbara inkomsten av 60 000 kronor = 16 140 kronor

Eftersom enligt 1 § skatteberäkningen under de omständigheter, som angivas i exemplet, skall ske så, som om en fjärdedel av den ackumulerade inkomsten upptagits till beskattning under 1952 och en fjärdedel därav under vart och ett av de tre närmast föregående åren, d. v. s. i detta fall taxeringsåren 1949–1951, inverkar 1948 års taxering icke på uträkningen av skatten å den ackumulerade inkomsten.

Vid skatteuträkningen har enligt 1 § sista stycket för samtliga taxeringsår tillämpats det procenttal av grundbeloppen för statlig inkomstskatt, som skall

⁵ Senaste lydelse 1962:193.

Nuvarande lydelse

tillämpas för slutlig skatt på grund av 1952 års taxering; detta gäller såväl skatteberäkningen före som skatteberäkningen efter fördelningen av den ackumulerade inkomsten.

Den del av den ackumulerade inkomsten, som vid skatteberäkningen hänföres till ett tidigare taxeringsår, skall i förekommande fall avrundas nedåt till helt hundratal kronor, varvid överskjutande belopp hänföres till det taxeringsår, då den ackumulerade inkomsten toges till beskattning.

Den beskattningsbara inkomsten skall upptagas till 0 kronor för sådant taxeringsår, då taxering ej åsatts på grund av att den skattskyldige ändrat räkenskapsår eller *icke* varit här i riket bosatt.

Har skattskyldig under ett taxeringsår på grund av omläggning av räkenskapsår åsatts taxeringar för två beskattningsår, skall vid fördelning av den ackumulerade inkomsten så anses som om de båda taxeringarna hänföra sig till skilda taxeringsår.

Om skatteberäkning enligt 1 § påkallas för ackumulerad inkomst i viss förvärvskälla, skall skatteberäkningen omfatta all ackumulerad inkomst, som uppkommit i förvärvskällan. Däremot äger skattskyldig från skatteberäkningen undantaga ackumulerad inkomst i annan förvärvskälla.

Om en skattskyldig under ett och samma beskattningsår kommer i åtnjutande av flera intäkter, vilka var för sig *äro* att anse såsom ackumulerade inkomster och vilka *hänföra* sig till olika antal år, *skola* intäkterna fördelas oberoende av varandra å de år, till vilka de *hänföra* sig. Skatteberäkningen skall *emellertid* ske på *sammanlagda* beloppet av de till ett beskattningsår *hänförliga* intäkterna.

Föreslagen lydelse

2. Till ledning för skatteberäkningen ges följande exempel:

En ensamstående skattskyldig uppbär under år 1985 en ackumulerad inkomst på 84 000 kronor. Utredning förebringas om att inkomsten hänföres till sju år, vilket innebär att årsbeloppen blir 12 000 kronor.

Vid 1984, 1985 och 1986 års taxeringar antas den beskattningsbara inkomsten ha bestämts till 90 000 kronor, 120 000 kronor respektive 150 000 kronor. Underlaget för tilläggsbelopp har för motsvarande år bestämts till 145 000 kronor, 165 000 kronor respektive 200 000 kronor. I den beskattningsbara inkomsten och underlaget för tilläggsbelopp vid 1986 års taxering ingår ovan angivna 84 000 kronor; beloppet skall undantas vid genomsnittsberäkningen.

Den genomsnittliga beskattningsbara inkomsten respektive det genomsnittliga underlaget för tilläggsbelopp blir då 92 000 kronor respektive 142 000 kronor. Grundbelopp skall således beräknas i skiktet 92 000–104 000 kronor och tilläggsbelopp i skiktet 142 000–154 000 kronor. Med tillämpning av skatteskalorna för taxeringsåret 1986 blir grundbeloppet 2 400 kronor och tilläggsbeloppet 605 kronor. Dessa belopp skall sedan multipliceras med sju. Grundbeloppet på den ackumulerade inkomsten blir då 16 800 kronor och tilläggsbeloppet blir 4 235 kronor.

Vid 1986 års taxering utgör i övrigt den beskattningsbara inkomsten 66 000 kronor och underlaget för tilläggsbelopp 116 000 kronor.

Den genomsnittliga beskattningsbara inkomsten och det genomsnittliga underlaget för tilläggsbelopp, liksom den del av den ackumulerade inkomsten som hänföres till varje år, skall avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Föreslagen lydelse

Beskattningsbar inkomst och underlag för tilläggsbelopp skall tas upp till 0 kronor för sådant taxeringsår, då taxering ej åsatts på grund av att den skattskyldige ändrat räkenskapsår eller inte varit bosatt här i riket.

Har skattskyldig under ett taxeringsår på grund av omläggning av räkenskapsår åsatts taxeringar för två beskattningsår, skall vid fördelning av den ackumulerade inkomsten så anses som om de båda taxeringarna hänföra sig till skilda taxeringsår.

Om skatteberäkning enligt 1 § påkallas för ackumulerad inkomst i viss förvärvskälla, skall skatteberäkningen omfatta all ackumulerad inkomst, som uppkommit i förvärvskällan. Däremot äger skattskyldig från skatteberäkningen undantaga ackumulerad inkomst i annan förvärvskälla.

Om en skattskyldig under ett och samma beskattningsår kommer i åtnjutande av flera intäkter, vilka var för sig är att anse såsom ackumulerade inkomster och vilka hänför sig till olika antal år, skall intäkterna fördelas oberoende av varandra på de år, till vilka de hänför sig, dock minst tre år. Skatteberäkningen skall ske på grundval av ett gemensamt årsbelopp.

Nuvarande lydelse

3.⁶ I fråga om skattskyldig som taxeras med tillämpning av 11 § 1 mom. lagen om statlig inkomstskatt iakttages bestämmelserna i 9 § 3 mom. samma lag såvitt avser ackumulerad inkomst som vid fördelning enligt 1 § är hänförlig till 1972 eller senare års taxering. Vid uppdelning av inkomst i A- och B-inkomst anses inkomst som A-inkomst, om det ej är uppenbart att den utgör B-inkomst.

Föreslagen lydelse

3. I fråga om skattskyldig som något av de senaste tre åren har taxerats med tillämpning av 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt sker en genomsnittsberäkning rörande varderaakens underlag för tilläggsbelopp. För år då taxeringen inte har skett med tillämpning av nyssnämnda lagrum upptas därvid makes underlag för tilläggsbelopp till 0 kronor. Skatteberäkningen sker därefter med tillämpning av bestämmelserna i 11 § 3 mom. samma lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången i fråga om ackumulerad inkomst som skall tas till beskattning vid 1986 års taxering. Dock skall redan vid 1984 och 1985 års taxeringar skatteberäkningen avse såväl grundbelopp som tilläggsbelopp, varvid tilläggsbelopp på sådan del av den ackumulerade inkomsten, som hänför sig till tid för vilken taxering skall ske år 1983 eller tidigare, beräknas som om den beskattningsbara inkomsten utgjort underlag för tilläggsbelopp.

⁶ Senaste lydelse 1970:908.

3 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunalskattelagen (1928:370)

dels att 19 §, 32 § 3 mom., punkt 4 av anvisningarna till 32 § samt anvisningarna till 47 § skall ha nedan angivna lydelse.

dels att i anvisningarna till 39 § skall införas en ny punkt, 5, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas *icke*:

vad som vid bodelning eller eljest på grund av giftorätt tillfallit make eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva:

vinst å icke yrkesmässig avyttring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3 eller 4 mom.:

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor:

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller i form av livränta: i den mån livräntan är skattepliktig enligt 32 § 1 eller 2 mom., så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller, med nedan angivet undantag, annan ansvarighetsförsäkring eller på grund av skadeståndsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur:

ersättning på grund av ansvarighetsförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och beräknas så att ersättningen uppgår för insjuknand dagen till högst 30 kronor och för övriga dagar till högst 6 kronor för dag:

belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring:

försäkringsersättning eller annan ersättning för skada på egendom, dock att skatteplikt föreligger dels i den mån ersättningen avser driftbyggnad på jordbruksfastighet, byggnad på fastighet som avses i 24 § 1 mom., byggnad

¹ Senaste lydelse 1982:779.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

som är avsedd för användning i ägarens rörelse eller sådan del av värdet av markanläggning som får dras av genom årliga värdeminskningsskatt, dels i den mån köpeskilling, som skulle ha influtit om den försäkrade eller skadade egendomen i stället hade sålts, hade varit att hänföra till intäkt av fastighet eller av rörelse och dels i den mån ersättningen eljest motsvarar skattepliktig intäkt av eller avdragsgill omkostnad för fastighet eller rörelse:

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke föreläggas;

ersättning jämlikt lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år:

periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, i den mån givaren enligt 20 § eller punkt 5 av anvisningarna till 46 § icke är berättigad till avdrag för utgivet belopp;

stipendier till studerande vid undervisningsanstalter eller eljest avsedda för mottagarens utbildning;

stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning;

studiestöd enligt 2, 3 eller 4 kap. studiestödslagen (1973:349), internatbidrag, återbetalningspliktiga studiemedel och resekostnadsersättning enligt 6 och 7 kap., samma lag samt sådant särskilt bidrag vilket enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda, och äger i följd härav den bidragsberättigade icke göra avdrag för kostnader som avsetts skola bestridas med bidrag av förevarande slag:

allmänt barnbidrag;

lön eller annan gottgörelse, för vilken skall erläggas skatt enligt lagen (1958:295) om sjömansskatt;

kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;

handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring, sådan del av vårdbidrag enligt 9 kap. 4 § samma lag som utgör ersättning för merkostnader samt hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;

kommunalt bostadstillägg till handikappade;

bostadsbidrag som avses i förordningen (1976:263) om statliga bostadsbidrag till barnfamiljer, förordningen (1976:262) om statskommunala bostadsbidrag eller förordningen (1977:392) om statskommunala bostadsbidrag till vissa folkpensionärer m. fl.:

sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

gottgörelse som arbetsgivare uppburit från pensionsstiftelse, till den del stiftelsen ej ägt andra medel för att lämna gottgörelsen än sådana för vilka avdrag icke åtnjutits vid avsättning till stiftelsen;

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

komensation av staten för bensinskatt på bensin som förbrukats vid yrkesmässig användning av motorsåg;

intäkter av försäljning av vilt växande bär och svampar som den skattskyldige själv plockat till den del intäkterna under ett beskattningsår inte överstiger 5 000 kronor, såvda intäkterna inte kan hänföras till rörelse som den skattskyldige driver eller utgör lön eller liknande förmån.

Beträffande vissa försäkringsbelopp som utgår till lantbrukare m. fl. gäller särskilda bestämmelser i punkt 16 av anvisningarna till 21 §.

(Se vidare anvisningarna.)

32 §

3 mom.² Såsom intäkt upptages *icke* vad som av *staten* anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster eller uppdrag förenade kostnader, såsom:

utlandstillägg och därmed likställda förmåner för utom riket stationerad personal vid utrikesförvaltningen eller i svensk biståndsverksamhet;

förvaltningskostnadsbidrag och anslag till andra expenser;

å stat uppförd häst- och båtlega;

till beställningshavare vid armén utgående hästgottgörelse för egna tjänstehästar:

reskostnads- och traktamentsersättning;

kostnadsersättning för vård av person i enskilt familjehem;

ägande i följd härav skattskyldig *icke* göra avdrag för underskott, som kan uppkomma därigenom, att sålunda anvisat anslag *icke* förslår till täckande av därmed avsedda utgifter.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas även på motsvarande kostnadsersättning som anvisats av kommun eller skogsvårdsstyrelse eller som bekostas av Nordiska ministerrådet i samband med arbete inom ramen för det nordiska tjänstemannautbytet. Bestämmelserna tillämpas vidare – i den omfattning som anges i punkt 7 fjärde stycket av anvisningarna – på kostnadsersättningar som anvisats av styrelsen för Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) till sådan på bestämd tid kontraktsanställd forskare vid SIPRI som är utländsk medborgare och som vid tidpunkten för anställningen hos SIPRI inte är bosatt i Sverige. Riksskatteverket får också, när skäl föreligger, förklara att reglerna i första stycket skall tillämpas på motsvarande ersättning, som anvisats av annan offentlig institution. Sådant beslut får, när

Bestämmelserna i första stycket tillämpas även på motsvarande kostnadsersättning som anvisats av kommun eller som bekostas av Nordiska ministerrådet i samband med arbete inom ramen för det nordiska tjänstemannautbytet. Bestämmelserna tillämpas vidare – i den omfattning som anges i punkt 7 fjärde stycket av anvisningarna – på kostnadsersättningar som anvisats av styrelsen för Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) till sådan på bestämd tid kontraktsanställd forskare vid SIPRI som är utländsk medborgare och som vid tidpunkten för anställningen hos SIPRI inte är bosatt i Sverige. Riksskatteverket får också, när skäl föreligger, förklara att reglerna i första stycket skall tillämpas på motsvarande ersättning, som anvisats av annan offentlig institution. Sådant beslut får, när omständigheterna föranleder det,

² Senaste lydelse 1980:268.

Nuvarande lydelse

omständigheterna föranleder det, återkallas av riksskatteverket. Mot beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, får talan inte föras.

Förmånen av fri sjukvård eller fri tandvård, så ock av fri grupplivförsäkring upptages icke såsom intäkt, oavsett om förmånen åtnjuts på grund av statlig eller på grund av kommunal eller enskild tjänst. Har sådan förmån åtnjuts på grund av enskild tjänst och utgått efter väsentligt förmånligare grunder än som gälla för befattningshavare i statens tjänst, skall dock förmånen upptagas såsom intäkt till den del den utgått efter förmånligare grunder än de för nämnda befattningshavare gällande. Förmån av fri gruppsjukförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer upptages ej såsom intäkt.

Såsom intäkt upptages ej heller förmån av mindre värde, som utgått i annat än penningar, därest förmånen kan antagas icke vara avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete.

Föreslagen lydelse

återkallas av riksskatteverket. Mot beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, får talan inte föras.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar
till 32 §

4.³ I vissa tjänster är särskild ersättning anvisad för vissa med tjänsten förenade kostnader, som av den skattskyldige måste bestridas. I fråga om sådan ersättning skall i beskattningshänseende skillnad göras mellan *statlig* eller enligt vad nedan sägs därmed jämställd tjänst och *enskild* tjänst.

Är fråga om statlig tjänst, skall den anvisade ersättningen icke upptagas som intäkt av tjänsten, liksom å andra sidan de kostnader, som skola med ersättningen bestridas, ej få avföras såsom utgift, även om ersättningen icke förslår till kostnadernas gäldande. Vad nu sagts gäller för de fall, då den anvisade ersättningen är avsedd att täcka utgifterna i fråga. Är ersättningen däremot endast avsedd att utgöra ett mindre bidrag till kostnadernas bestridande, skall ersättningen i sin helhet upptagas såsom intäkt, medan å andra sidan kostnaderna få avdragas såsom utgift, även i den mån de överskjuta ersättningen. Vad nu sagts skall gälla även i fråga om kommunal tjänst *och tjänst hos skogsvårdsstyrelse* så ock eljest vid anställning hos offentlig institution, beträffande vilken förklaring enligt 32 § 3 mom. andra stycket gäller.

I fråga om enskild tjänst skall den anvisade ersättningen upptagas såsom intäkt, och de omkostnader, som skola därmed bestridas, avföras såsom omkostnader för tjänsten eller uppdraget. Om därvid ersättningen icke förslår till kostnadernas gäldande, får bristen avföras å intäkten av tjänsten i övrigt. Härvid märkes dock, att, om det kan antagas, att den anvisade ersättningen beräknats med hänsyn till vad som skäligen kan anses normalt åtgå till täckande av de omkostnader, som skola därmed bestridas, större avdrag än som svarar mot den anvisade ersättningen bör medgivas allenast om det visas, att på grund av särskilda förhållanden ersättningen varit otillräcklig för sådana skäligen omkostnader. Å andra sidan torde i dylikt fall ofta kunna antagas, att den anvisade ersättningen i sin helhet åtgått till de omkostnader, för vilka den avsetts, utan att särskild utredning i detta avseende behöver lämnas. Avdrag med samma belopp som den anvisade ersättningen torde i regel böra medgivas i de fall, då ersättningen ej överstiger vad som av staten i motsvarande fall anvisas. Detta lärer exempelvis vara förhållandet beträffande de resekostnadsersättningar, som i allmänhet utbetalas av de enskilda järnvägarna. I fråga om traktamentsersättning gälla dock särskilda bestämmelser, se punkt 3 av anvisningarna till 33 §.

Är fråga om statlig tjänst, skall den anvisade ersättningen icke upptagas som intäkt av tjänsten, liksom å andra sidan de kostnader, som skola med ersättningen bestridas, ej få avföras såsom utgift, även om ersättningen icke förslår till kostnadernas gäldande. Vad nu sagts gäller för de fall, då den anvisade ersättningen är avsedd att täcka utgifterna i fråga. Är ersättningen däremot endast avsedd att utgöra ett mindre bidrag till kostnadernas bestridande, skall ersättningen i sin helhet upptagas såsom intäkt, medan å andra sidan kostnaderna få avdragas såsom utgift, även i den mån de överskjuta ersättningen. Vad nu sagts skall gälla även i fråga om kommunal tjänst så ock eljest vid anställning hos offentlig institution, beträffande vilken förklaring enligt 32 § 3 mom. andra stycket gäller.

³ Senaste lydelse 1967:388.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

till 39 §

5. Avdrag såsom för ränta får göras vid återbetalning av sådant statligt bidrag som avses i punkt 7 av anvisningarna till 24 §. Avdrag får inte göras med större belopp än som tidigare har avräknats från erlagd ränta.

till 47 §⁴

Till ledning vid tillämpning av 47 § sista stycket *anföras* följande exempel.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar två procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar två procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1966 års taxering, omfattar tiden 1/7 1964 – 31/12 1965 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1964 och en annan fastighet den 1 april 1965, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar två procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

Till ledning vid tillämpning av 47 § sista stycket *ges* följande exempel.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar *en och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar *en och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1984 års taxering, omfattar tiden 1/7 1982 – 31/12 1983 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1982 och en annan fastighet den 1 april 1983, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar *en och en halv* procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

⁴ Senaste lydelse 1965:120.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången vid 1984 års taxering om inte annat följer av punkt 2 nedan.

2. De nya bestämmelserna i punkt 5 av anvisningarna till 39 § tillämpas första gången vid 1978 års taxering. Den som vid någon av 1978–1983 års taxeringar inte har fått avdrag för återbetalat belopp och inte har fått avräkna det mot senare års räntebidrag får anföra besvär över taxeringen enligt 100 § taxeringslagen (1956:623).

4. Förslag till Lag om ändring i lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift

Härigenom föreskrivs att i lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift skall införas en ny paragraf, 5 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

*Skattskyldig som önskar skattereduktion enligt denna lag skall framställa yrkande därom, innehållande uppgift om personnummer och erlagd avgift. Yrkandet kan framställas genom den skattskyldiges arbets-
tagarorganisation senast den 15 juni taxeringsåret till riksskatteverket eller, om organisationen vidarebefordrar yrkandet på medium för automatisk databehandling, senast den 31 augusti samma år. Skattskyldig kan även själv senast den 30 september taxeringsåret eller också därefter, som begäran om rättelse enligt 84 § uppbördslagen (1953:272), framställa yrkandet hos den lokala skattemyndigheten, varvid kvitto på erlagd avgift skall fogas till ansökningen.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången vid 1984 års taxering.

5 Förslag till Lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343)

Härigenom föreskrivs att 7 och 10 §§ skatteregisterlagen (1980:343) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

För fysisk och juridisk person får, utöver de uppgifter som anges i 5 och 6 §§, det centrala skatteregistret innehålla följande uppgifter.

1. Sådana uppgifter om ägarförhållandena i fåmansföretag som avses i 25 § 8) taxeringslagen (1956:623).

2. Uppgifter angående avslutad revision, verkställt taxeringsbesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen. För varje sådan åtgärd får anges tid, art, beskattningsperiod, skatteslag, myndighets beslut om beloppsmässiga ändringar av skatt eller underlag för skatt med anledning av åtgärden samt uppgift huruvida bokföringsskyldighet har fullgjorts.

3. Uppgift om registrering av skyldighet att betala skatt, uppgifter som behövs för att bestämma skatt enligt uppbördslagen (1953:272) och lagen (1968:430) om mervärdeskatt samt uppgifter om redovisning, inbetalning och återbetalning av sådana skatter.

4. Uppgift om maskinellt framställt förslag till sådant beslut som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd.

5. Uppgift om beslut om anstånd med avgivande av deklaration och med betalning av skatt, dock ej skälen för beslutet, samt uppgift om att laga förfall föreligger för underlåtenhet att fullgöra deklarationsskyldighet.

6. Administrativa och tekniska uppgifter som behövs för beskattningen.

7. Uppgifter som skall lämnas i självdeklaration i sammanställningarna för statlig och kommunal inkomstskatt samt i förmögenhetsredovisningen om skattepliktig förmögenhet.

8. Uppgift om beslut om beskattning, dock ej skälen för beslutet, samt uppgift om utmätning enligt 68 § 6 mom. uppbördslagen.

9. Uppgift om att fordran mot personen registrerats hos kronofogdemyndighet, uppgift om indrivningsresultat, uppgift om beslut om ackord, likvidation eller konkurs samt uppgift om betalningsinställelse.

10. Uppgift om antal anställda och de anställdas personnummer.

11. Uppgift om telefonnummer samt särskild adress för skattsedelsförsändelse.

12. Uppgift från kontrolluppgift enligt 37 § 1-3, 3 b-3 f och 4 taxeringslagen.

13. Uppgift om beteckning, taxeringsvärde, delvärde och beskattningsnatur för fastighet som ägs eller innehas av personen, andelens storlek om fastigheten har flera ägare samt sådan uppgift om fastigheten som behövs för bedömning huruvida inkomst av fastigheten skall beräknas med tillämpning av 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och uppgift om intäkt som har beräknats med tillämpning av nämnda lagrum.

¹ Lydelse enligt prop. 1982/83:83.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

14. Uppgift om tid och art för planerad eller pågående revision samt beskattningsperiod och skattelag som denna avser samt uppgift om tid för planerat taxeringsbesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen.

15. Uppgift om postgiro- och bankgironummer, om personen är näringsidkare.

16. Uppgift om bruttointäkt av tjänst och dennas fördelning på olika kategorier av tjänst samt summan av avdrag från intäkten och dennas fördelning på kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats å ena sidan och övriga kostnader å andra sidan.

17. Uppgift om omsättning i näringsverksamhet.

18. Uppgift angående varulager, resultat av bruttovinstberäkning, annan beräkning av relationstal eller liknande, nettointäkt eller underskott av förvärvskälla med angivande av den del därav som belöper på delägare, skönmässig beräkning, belopp som under beskattningsåret har stått till förfogande för levnadskostnader, varuuttag, totala bilkostnader samt privat andel därav, bilförmån, bostadsförmån eller annan sådan förmån, avsättning till fond, investeringsreserv eller liknande, insättning på skogskonto eller liknande, nedskrivning av fordringar samt av- och nedskrivning med högsta möjliga belopp, dock endast uppgift om att här angivet förhållande föreligger och om belopp, procenttal eller årtal.

19. Uppgift från centrala bilregistret om innehav av fordon samt om fordonets registreringsnummer, märke, typ och årsmodell.

20. Uppgift för beräkning av skattereduktion för fackföreningsavgift.

10 §²

Terminalåtkomst till uppgifter i register enligt denna lag får finnas endast för de ändamål som anges i 1 § och i den utsträckning i övrigt som anges i andra-femte styckena.

Länsstyrelse och lokal skattemyndighet får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 och 6 §§, 7 § 1-6, 9, 15 och 17 samt de uppgifter därutöver som behövs för utfärdande av skattsedel och dublettskattsedel.

Länsstyrelse och lokal skattemyndighet får vidare ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 7 § 7, 8, 10-14 och 18 och som hänför sig till länet.

Riksskatteverket får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 och 6 §§ samt 7 § 1-15, 17 och 18.

Länsstyrelse och lokal skattemyndighet får vidare ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 7 § 7, 8, 10-14, 18 och 20 och som hänför sig till länet.

Riksskatteverket får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 och 6 §§ samt 7 § 1-15, 17, 18 och 20.

Kronofogdemyndighet får ha terminalåtkomst till det centrala skatteregistret i fråga om uppgifter enligt 5 och 6 §§ samt 7 § 1, 3 och 4. Kronofogdemyndighet i det län där ett mål är registrerat för exekutiva åtgärder får vidare ha sådan terminalåtkomst i fråga om uppgifter enligt 7 § 7, 8, 12 och 13. Terminalåtkomsten får avse den som är registrerad som

² Lydelse enligt prop. 1982/83:83.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

gäldenär hos kronofogdemyndighet eller make till gäldenären eller annan som sambeskattas med gäldenären. I fråga om uppgifter enligt 7 § 1 får terminalåtkomsten avse också den som är delägare i fåmansföretag där någon som avses i tredje meningen är delägare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

6 Förslag till Lag om tid för allmän fastighetstaxering

Härigenom föreskrivs att allmän fastighetstaxering enligt 1 kap. 7 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall ske nästa gång år 1987 och därefter vart femte år.

Denna lag träder i kraft dagen efter den dag då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Genom lagen upphävs lagen (1977:455) om tid för allmän fastighetstaxering.

Motioner**Med anledning av propositionen väckta motioner**

1982/83:2374 av Ulf Adelsohn m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar att avskaffa skattereduktionen för erlagda fackföreningsavgifter fr. o. m. inkomståret 1984,
2. att riksdagen avslår förslaget om beskattning av stipendier,
3. att riksdagen beslutar att avskaffa den införda begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde fr. o. m. inkomståret 1983,
4. att riksdagen avslår de föreslagna ändringarna av skatteberäkningen vid ackumulerad inkomst,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om ny grund för särskild fastighetstaxering.

1982/83:2375 av Bertil Fiskesjö m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar upphäva lagen om skattereduktion för fackföreningsavgifter med verkan från den 1 januari 1984,
2. att riksdagen avslår propositionen i här behandlad del.

1982/83:2376 av Arne Fransson (c) och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c)

I motionen yrkas att riksdagen ställer sig bakom vad som i motionen anförts om beskattning av stipendier till medlemmar i ideella organisationer.

1982/83:2377 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lämnandet av ytterligare uppgifter för fastställandet av underlag för tilläggsbelopp,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beräkningen av räntetillägg för bil som används privat.

1982/83:2378 av Björn Molin m. fl. (fp)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar upphäva lagen om skattereduktion för fackföreningsavgift med verkan från den 1 januari 1984,
2. att riksdagen beslutar avslå förslaget om ändring i lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift,
3. att riksdagen beslutar avslå förslaget om ändring i 19 § kommunalskattelagen (1928:370).

1982/83:2379 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att, om avdragsbegränsningen inte avskaffas, en begränsningsregel införs innebärande att ränteförmåner

understigande 500 kr. inte skall behöva uppges eller medtas vid beräkningen av underlag för tilläggsbelopp.

Motioner väckta under allmänna motionstiden

1982/83:282 av Jens Eriksson (m) och Siri Häggmark (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag innebärande att det extra avdraget på inkomst av kapital inflationssäkras.

1982/83:284 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om en reformering av reglerna för beskattning av traktamenten.

1982/83:287 av Marianne Karlsson (c)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening gör gällande att skattskyldigheten för hobbyarbeten ej skall föreligga i enlighet med motionen.

1982/83:288 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär skyndsamt förslag om ändring av de skatteregler som missgynnar äktenskapet som samlevnadsform eller, för sammanboende par, tillkomsten av barn.

2. att riksdagen hos regeringen begär skyndsamt förslag till åtgärder innebärande att den som arbetar i och med egen fastighet A-beskattas och därmed får möjlighet till ATP, sjukpenning samt avdragsrätt för frivillig pensionsförsäkring.

1982/83:365 (hänv. 384) av Ulf Adelson m. fl. (m)

såvitt avser yrkande

1. att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag om reformerad familjebeskattnings i enlighet med vad i motionen anförts.

1982/83:370 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om förslag till lag om omsättningsskatt på aktier i enlighet med vad som anförts i motionen, lagen skall träda i kraft den 1 juli 1983.

1982/83:371 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas

1. att riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande översyn av värderingsgrunderna för förmögenhetsbeskattningen.

2. att riksdagen beslutar anta följande

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt**

Härigenom föreskrivs att 11 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt angiven familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 600 000 men inte 800 000 kronor: 3 000 kronor för 600 000 och 2,5 % av återstoden;

800 000 men inte 1 800 000 kronor: 8 000 kronor för 800 000 kronor och 3,5 % av återstoden;

1 800 000 kronor: 43 000 kronor för 1 800 000 och 4,5 % av återstoden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången vid 1985 års taxering.

3. att riksdagen beslutar att anta följande

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt**

Härigenom föreskrivs att 28 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse.

28 §

Till klass I --- följande skalor.

Klass I	
Skattepliktig lott, kr	Arvsskatt, kr
- 50 000	6 % inom skiktet;
50 000- 100 000	3 000+12 % inom skiktet;
100 000- 150 000	9 000+18 % inom skiktet;
150 000- 200 000	18 000+24 % inom skiktet;
200 000- 300 000	30 000+30 % inom skiktet;
300 000- 450 000	60 000+36 % inom skiktet;
450 000- 600 000	114 000+43 % inom skiktet;
600 000- 800 000	178 500+50 % inom skiktet;
800 000-1 200 000	278 500+57 % inom skiktet;
1 200 000-2 500 000	506 500+64 % inom skiktet;
2 500 000-6 000 000	1 338 500+72 % inom skiktet;
6 000 000-	3 858 500+80 % inom skiktet;
Klass II	
Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
- 20 000	10 % inom skiktet;
20 000- 40 000	2 000+20 % inom skiktet;

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:859.

40 000— 60 000	6 000+28 % inom skiktet;
60 000— 90 000	11 600+36 % inom skiktet;
90 000— 120 000	22 400+44 % inom skiktet;
120 000— 150 000	35 600+50 % inom skiktet;
150 000— 200 000	50 600+57 % inom skiktet;
200 000— 250 000	79 100+64 % inom skiktet;
250 000— 600 000	111 100+71 % inom skiktet;
600 000—1 200 000	359 600+78 % inom skiktet;
1 200 000—	827 600+85 % inom skiktet;

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
—20 000	8 % inom skiktet;
20 000—40 000	1 600+16 % inom skiktet;
40 000—60 000	4 800+24 % inom skiktet;
60 000—	9 600+30 % inom skiktet;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984. Äldre bestämmelser gäller fortfarande om skattskyldighet inträtt dessförinnan.

5. att riksdagen hos regeringen hemställer om en snabbutredning beträffande skärpning av reavinstbeskattningen vid avyttring av fastighet i enlighet med vad som anförts i motionen.

6. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till slopande av uppskavsreglerna för reavinstbeskattningen vid frivillig försäljning.

7. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag om slopande av möjligheten att beräkna vinsten vid försäljning av fastighet enligt lagen om ackumulerad inkomst.

8. att riksdagen beslutar ge 35 § mom. kommunalskattelagen en sådan innebörd att 75 % (i stället för 40) av vinsten vid avyttring görs skattepliktig och att avdraget fastställs till 1 000 kr. (i stället för 3 000 kr.), varvid lagrummet erhåller följande som *Motionärernas förslag* betecknade lydelse:

*Nuvarande lydelse**Motionärernas förslag*

35 §

3 mom. Realisationsvinst på — — — två år.

Avyttrar skattskyldig egendom som avses i detta moment och som den skattskyldige innehaft två år eller mera, är 40 procent av vinsten skattepliktig. Från sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke under ett beskattningsår, minskat med avdragsgill del av förlust vid avyttring samma år av egendom som avses i detta stycke, äger skattskyldig åtnjuta avdrag med 3 000 kronor. Har den

Avyttrar skattskyldig egendom som avses i detta moment och som den skattskyldige innehaft två år eller mera, är 75 procent av vinsten skattepliktig. Från sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke under ett beskattningsår, minskat med avdragsgill del av förlust vid avyttring samma år av egendom som avses i detta stycke, äger skattskyldig åtnjuta avdrag med 1 000 kronor. Har den

Nuvarande lydelse.

skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levtt tillsammans med sin make, får sådant avdrag åtnjutas för dem båda gemensamt med 3 000 kronor. I intet fall får dock skattskyldig åtnjuta avdrag med högre belopp än som svarar mot sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke minskat med avdragsgill del av förlust som nyss nämnts.

Kan tillämpning --- avyttringen sker.

Har egendom som avses i detta moment avyttrats genom sådan tvångsförsäljning som anges i 2 § första stycket 1) lagen (1978:970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst, är - oavsett tidpunkten för förvärvet - endast 40 procent av vinsten skattepliktig.

Bestämmelsen i --- och fosterbarn.

Motionärernas förslag

skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levtt tillsammans med sin make, får sådant avdrag åtnjutas för dem båda gemensamt med 1 000 kronor. I intet fall får dock skattskyldig åtnjuta avdrag med högre belopp än som svarar mot sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke minskat med avdragsgill del av förlust som nyss nämnts.

Har egendom som avses i detta moment avyttrats genom sådan tvångsförsäljning som anges i 2 § första stycket 1) lagen (1978:970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst, är - oavsett tidpunkten för förvärvet - 75 procent av vinsten skattepliktig.

Denna lag äger giltighet från den 1 januari 1984 och äger tillämpning fr. o. m. 1985 års taxering.

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande beskattning av reavinst av övrig lös egendom samt återkommer med förslag härom.

1982/83:439 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen uttalar att en reformering av skattesystemet bör utgå från de i motionen anförda principerna och hos regeringen hemställer om utredning och förslag härom.

1982/83:684 (hänv. 683) av Ola Ullsten m. fl. (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om åtgärder för att minska de sambeskattnings effekter som beskrivits i motionen.

1982/83:705 av Ingrid Andersson m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening uttalar att ersättning som kommun utbetalat till förtroendevald som ersättning för barntillsynskostnad skall betraktas som kostnadsersättning och inte som arvode.

1982/83:711 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar avskaffa sambeskattningen av makar som arbetar i eget jordbruk, fåmansföretag eller rörelse.

1982/83:870 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en parlamentarisk utredning om de skattefria förmånerna i inkomstslaget tjänst.

1982/83:883 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande översyn av avdragssystemet.

1982/83:1173 av Tommy Franzén m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om slopande av avdragen för premier till pensionsförsäkringar.

1982/83:1191 av Joakim Ollén (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring i skattelagstiftningen så att emissioner på förmånliga villkor till de anställda inte skall föranleda någon extra beskattning av dem som tecknar aktier.

1982/83:1193 av Martin Olsson (c) och Gunhild Bolander (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag syftande till att i skattehänseende likställa barn som har barnpension med övriga barn.

1982/83:1196 av Bengt Silfverstrand (s) och Hans Pettersson i Helsingborg (s)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning i syfte att förhindra att inte avsedda skattelättnader kan uppnås genom användandet av livränta vid överlåtelse av tillgångar.

1982/83:1198 av Kenth Skårvik m. fl. (fp, m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till sådana förändringar i KL att kostnader för egen frivillig pensionsförsäkring betraktas som avdragsgill kostnad i rörelsen och inte som eget uttag.

1982/83:1201 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar i enlighet med vad som i motionen anförts om kvittningsrätten mellan makar,

2. att riksdagen beslutar i enlighet med vad som i motionen anförts om räntetillägg för bil och mangårdsbyggnad på jordbruksfastighet e. d.,

3. att riksdagen beslutar i enlighet med vad som i motionen anförts om räntefria lån.

1982/83:1202 av Ola Ullsten m. fl. (fp)

såvitt avser yrkandena

4. att riksdagen antar följande

4. Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift

Härigenom föreskrivs att lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift skall upphöra att gälla vid utgången av år 1983. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i fråga om fackföreningsavgift som har erlagts före utgången av år 1983.

5. att riksdagen ånyo begär att regeringen skall återkomma med ett material som ger en fyllig belysning av frågorna rörande arbetstagares och arbetsgivares fackliga avgifter och konfliktersättningar.

1982/83:1644 av Ola Ullsten m. fl. (fp)

såvitt avser yrkandena

1. att riksdagen antar följande

Förslag till

Lag om skattereduktion för aktieutdelning

Härigenom föreskrivs följande

1 § Skattereduktion för aktieutdelning medges fysiska personer och dödsbon enligt bestämmelserna i denna lag.

2 § Med aktieutdelning avses i denna lag utdelning i pengar som utgår på

1. aktie i svenskt aktiebolag, om aktien vid den tidpunkt då utdelningen blir tillgänglig för lyftning är inregistrerad vid Stockholms fondbörs.

2. andel i svensk aktiefond, om fonden vid ingången av det år då utdelningen blir tillgänglig för lyftning till minst två tredjedelar består av vid Stockholms fondbörs inregistrerade aktier i svenska aktiebolag.

3 § Aktieutdelning medför rätt till skattereduktion endast om

1. utdelningen utgör intäkt av kapital för den skattskyldige och

2. denne är skattskyldig för utdelningen enligt 53 § kommunalskattelagen (1928:370) och 6 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

En delägare i ett handelsbolag eller i ett dödsbo, som i beskattningshänseende behandlas som ett handelsbolag, har inte rätt till skattereduktion för utdelning som har uppburits av bolaget eller boet.

4 § Underlag för beräkning av skattereduktion är summan av de aktieutdelningar som har blivit tillgängliga för lyftning under beskattningsåret, dock högst 7 500 kronor. I fråga om makar gäller att underlaget för den ena maken får överstiga 7 500 kronor i samma mån som den andra makens underlag understiger detta belopp.

Underlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

5 § Skattereduktion för aktieutdelning uppgår till 30 % av underlaget.

6 § I fråga om skattereduktion för aktieutdelning tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppördslagen (1953:272). Skattereduktion för aktieutdelning skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppördslagen.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att erlægga sjömansskatt och har denna nedsatts enligt 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt på grund av bestämmelserna i denna lag, skall reduktionsbeloppet minskas med det belopp varmed nedsättning har skett.

7 § Bestämmelserna i denna lag om makar tillämpas på skattskyldiga som taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången i fråga om utdelning som tas till beskattning vid 1985 års taxering.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att utredningsarbetet om avskaffande av dubbelbeskattningen på aktieutdelningar skyndsamt bör återupptas.

1982/83:1722 av Tommy Franzén m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande återinförandet av de första 1 000 kronorna i reseavdraget och vad i övrigt sägs beträffande översyn av bilavdragen.

1982/83:1727 av Ingrid Hemmingsson (m)

I motionen yrkas att riksdagen begär att regeringen utreder och framlägger förslag till sänkning av kostnader för bilismen i glesbygd.

1982/83:1734 av Oskar Lindkvist m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till en uppläggnings av stimulanser till bostadssparande enligt de riktlinjer som anges i motionen.

1982/83:1736 av Kjell Mattsson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar om ändringar i skattelagstiftningen på sätt som föreslås i motionen.

1982/83:1739 av Ola Ullsten m. fl. (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till lagstiftning om skattelättnad för vissa gåvor till internationellt biståndsarbete m. m.

1982/83:1741 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sägs om slopande av skattefonds- och skattesparandet och hemställer om förslag härom.

1982/83:2108 (hänv. 2107) av Ulf Adelsohn m. fl. (m)

såvitt avser yrkandena

3. att riksdagen avskaffar den införda begränsningen i rätten till underskottsavdrag samt räntetillägget för jordbrukarnas bostadsförmåner m. m.,

5. att riksdagen beslutar att den övre gränsen för schablonavdraget från inkomst av tjänst sänks till 500 kr.,

10. att riksdagen upphäver lag om skattereduktion för fackföreningsavgift fr. o. m. inkomståret 1983,

11. att riksdagen beslutar att de skattsatser som gällde för förmögenhets-, arvs- och gåvoskatt 1982 återinförs fr. o. m. inkomståret 1984,

12. att riksdagen beslutar att den föregående år upphävda lagen om skattereduktion för aktieutdelning skall återinföras fr. o. m. den 1 januari 1984,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kommittén om underskottsavdrag bör påskynda utredningsarbetet.

1982/83:2141 (hänv. 2140) av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

såvitt avser yrkandena

1. att riksdagen antar följande

Förslag till

Lag om skattereduktion för aktieutdelning

Härigenom föreskrivs följande

1 § Skattereduktion för aktieutdelning medges fysiska personer och dödsbon enligt bestämmelserna i denna lag.

2 § Med aktieutdelning avses i denna lag utdelning i pengar som utgår på

1. aktie i svenskt aktiebolag, om aktien vid den tidpunkt då utdelningen blir tillgänglig för lyftning är inregistrerad vid Stockholms fondbörs,

2. andel i svensk aktiefond, om fonden vid ingången av det år då utdelningen blir tillgänglig för lyftning till minst två tredjedelar består av vid Stockholms fondbörs inregistrerade aktier i svenska aktiebolag.

3 § Aktieutdelning medför rätt till skattereduktion endast om

1. utdelningen utgör intäkt av kapital för den skattskyldige och

2. denne är skattskyldig för utdelningen enligt 53 § kommunalskattelagen (1928:370) och 6 § lagen (1947:576) om statlig inkomstkatt.

En delägare i ett handelsbolag eller i ett dödsbo, som i beskattningshänseende behandlas som ett handelsbolag, har inte rätt till skattereduktion för utdelning som har uppburits av bolaget eller boet.

4 § Underlag för beräkning av skattereduktion är summan av de aktieutdelningar som har blivit tillgängliga för lyftning under beskattningsåret, dock högst 7 500 kronor. I fråga om makar gäller att underlaget för den ena maken får överstiga 7 500 kronor i samma mån som den andra makens underlag understiger detta belopp.

Underlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

5 § Skattereduktion för aktieutdelning uppgår till 30 procent av underlaget.

6 § I fråga om skattereduktion för aktieutdelning tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppbördslagen (1953:272). Skattereduktion för aktieutdelning skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördslagen.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att erlagga sjömansskatt och har denna nedsatts enligt 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt på grund av bestämmelserna i denna lag, skall reduktionsbeloppet minskas med det belopp varmed nedsättning har skett.

7 § Bestämmelserna i denna lag om makar tillämpas på skattskyldiga som taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången i fråga om utdelning som tas till beskattning vid 1985 års taxering.

3. att riksdagen beslutar att med verkan från den 1 januari 1984 upphäva lagen om skattereduktion för fackföreningsavgift samt göra de följdändringar i andra lagar som därav följer.

Yttrande

Riksskatteverket har på skatteutskottets begäran yttrat sig över propositionen samt motionerna 2374 och 2378 – såvitt avser skattefrihet för stipendier – och motion 2376. Yttrandet är fogat som bilaga till detta betänkande.

Utskottet

Inledning

Den av riksdagen år 1982 beslutade inkomstskattereformen innebär i sina huvuddrag en sänkning av marginalskatterna och en begränsning av underskottsavdragens skattemässiga värde.

I den nu aktuella propositionen föreslås vissa följdändringar till inkomstskattereformen m. m. Ändringarna berör bl. a. förfarandet vid bestämmande av underlag för tilläggsbelopp, reglerna för beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst och handläggningen av frågor avseende den av riksdagen i höstas beslutade skattereduktionen för fackföreningsavgift.

I propositionen föreslås också bestämmelser som syftar till att stipendier för deltagande i fackliga kurser skall kunna vara skattefria i större utsträckning än hittills och att nästa allmänna fastighetstaxering – som skulle äga rum år 1986 – flyttas fram till 1987. Uttryckliga skatteregler föreslås också

för det fall att någon blir skyldig betala tillbaka räntebidrag som getts ut med för höga belopp.

Ett i propositionen framlagt förslag att statlig tjänstepension, som betalas ut efter pensionstagarens död, i framtiden skall utgöra i sin helhet skattepliktig inkomst har utskottet tillstyrkt i sitt betänkande SkU 1982/83:44. Förslaget har numera antagits av riksdagen (rskr 281).

Skatteutskottet tar i det följande – med det undantag som nyss nämnts – upp de frågor som behandlas i propositionen. I anslutning härtill behandlar utskottet vissa yrkanden i de med anledning av propositionen väckta motionerna och i motioner från den allmänna motionstiden i år som har direkt samband med propositionen. Utskottet tar till behandling också upp ett flertal inkomstskattefrågor som aktualiserats i motioner från den allmänna motionstiden i år och som ansetts lämpligen böra prövas i detta sammanhang.

Både i motioner som väckts med anledning av propositionen och under den allmänna motionstiden återfinns yrkanden som gäller skatteskalans utformning, inflationsskyddet och den s. k. begränsningsregeln. Dessa yrkanden behandlar utskottet i sitt betänkande (SkU 1982/83:55) med anledning av kompletteringspropositionen (prop. 1982/83:150).

Underskottsavdrag

1982 års skattereform innebär, som tidigare nämnts, förutom en sänkning av marginalskatterna också en begränsning av underskottsavdragens skattemässiga värde. Denna begränsning åstadkommer man genom att dela upp den statliga inkomstskatten i två delar, grundbelopp och tilläggsbelopp. Grundbeloppet beräknas – liksom tidigare hela den statliga inkomstskatten – på den beskattningsbara inkomsten, medan tilläggsbeloppet beräknas på ett särskilt underlag (UTB) motsvarande den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten ökad med medgivna underskotts- och förlustavdrag samt i vissa fall s. k. räntetillägg. Tilläggsbeloppen utgår bara i den mån UTB överstiger en viss nivå (den s. k. brytpunkten).

Moderaterna fullföljer i sina partimotioner 2108 och 2374 i tidigare sammanhang framförda krav att begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde slopas. I förstnämnda motion begär de också att kommittén om underskottsavdrag skall påskynda sitt utredningsarbete.

En av förutsättningarna för den överenskommelse om grunderna för en skattereform som under våren 1981 träffades mellan socialdemokraterna, centerpartiet och folkpartiet och som innebar en betydande sänkning av marginalskatterna för främst skattskyldiga i högre inkomstskikt var att underskottsavdragens skattemässiga värde skulle begränsas i inkomstlagen över viss nivå. Bakgrunden till överenskommelsen var främst det stora antalet underskottsavdrag och det förhållandet att storleken av dessa avdrag erfarenhetsmässigt ökade med stigande inkomst inte bara i kronor räknat

utan också som relativ andel av inkomsten.

Det är mot den bakgrunden – och med hänsyn till att marginaleffekterna vid beskattningen ger en inkomsttagare med underskottsavdrag en i kronor räknat större skattelättnad än en skattskyldig med samma avdrag men med lägre inkomst – som riksdagen, när 1982 års skattereform genomfördes, ansåg det nödvändigt att kombinera marginalskattesänkningen med en begränsning av underskottsavdragens skattemässiga värde.

Enligt skatteutskottets mening bör riksdagen av rättviseskäl och med hänsyn till att skatt bör tas ut efter förmåga vidhålla sin uppfattning i denna fråga. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna 2108 och 2374 i vad de innehåller yrkande om slopande av nämnda begränsning.

Vad särskilt angår den i motion 2108 aktualiserade frågan om underskottsavdragskommittén och dess fortsatta arbete vill utskottet erinra om att dess uppdrag numera upphört. Yrkandet i motion 2108 att den bör påskynda utredningsarbetet har därmed förfallit. Finansministern har emellertid i mars i år som svar på en interpellation av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson framhållit att de utredningsuppgifter som kommittén erhållit genom tilläggsdirektiv förra året (dir 1982:30) inte skall lämnas obehandlade utan kommer att prövas av företagsskattekommittén och den nyligen tillsatta bostadskommittén.

Förfarandet vid fastställande av UTB

1982 års skattereform innebär att ett nytt underlag för skatteberäkningen införts i skattesystemet, UTB. UTB utgör som tidigare nämnts den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten ökad med medgivna underskotts- och förlustavdrag samt i vissa fall s. k. räntetillägg.

Räntetillägg skall tas upp i tre fall. Det första avser värdet av bostadsförmån i egen fastighet i jordbruk, det andra värdet av att privat utnyttja bil e. d. som utgör inventarium i förvärvskälla inom inkomstlagen jordbruksfastighet, annan fastighet eller rörelse och det tredje slutligen värdet av räntefria eller lågförräntade lån från arbets- eller uppdragsgivare.

Eftersom UTB bara påverkar skatteberäkningen i sådana fall där underlaget överstiger brytpunkten, har i propositionen aktualiserats frågan huruvida UTB bör fastställas för i princip alla skattskyldiga (fastställelsemetoden) eller bara i sådana fall där det omedelbart behövs för skatteberäkningen (urvalsmetoden). Departementschefen anser det för sin del inte möjligt att utan ett synnerligen komplicerat regelsystem begränsa uppgiftsskyldigheten för de skattskyldiga till sådana fall där UTB verkligen behövs för skatteberäkningen. Han föreslår därför att taxeringsförfarandet utformas efter fastställelsemetoden. För kontroll av att den skattskyldige har fullgjort sin uppgiftsskyldighet i fråga om räntetillägg på grund av räntefritt eller lågförräntat lån föreslår han också att arbets- och uppdragsgivare skall vara skyldiga att i kontrolluppgift lämna besked om sådana lån.

Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m) yrkar i motion 2379 att ränteförmåner understigande 500 kr. inte skall omfattas av uppgiftsskyldigheten och inte heller behöva tas med vid beräkning av UTB. Som stöd för detta andrahandsyrkande – som gäller under förutsättning att moderaternas huvudyrkande om slopande av begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde inte bifalls – framhåller motionärerna, att uppgiftsskyldigheten framstår som orimlig i det stora antal fall där ränteförmånen är helt obetydlig.

Stig Josefson m. fl. (c) framhåller i motion 2377 att det även i de fall då räntetillägg för egen bostad i jordbruk eller för privat användning av bil skall ingå i UTB är önskvärt att UTB kan beräknas automatiskt och utan medverkan av den skattskyldige. Uppgiftsskyldigheten i fråga om räntetillägg bör enligt motionärerna kunna fullgöras på de deklarationsbilagor som redan i dag lämnas för jordbruk resp. rörelse. Motionärerna begär att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad de anfört om taxeringsförfarandet.

Finansministern har i propositionen utförligt motiverat varför han anser att förfarandet vid bestämmande av UTB bör utformas enligt den s. k. fastställelsemetoden. Utskottet anser för sin del – i likhet med departementschefen – att en tillämpning av urvalsmetoden, som innebär att UTB skall fastställas bara i de fall där det är omedelbart påkallat för skatteberäkningen, måste vara förenad med betydande svårigheter. Sådana svårigheter torde – som departementschefen framhåller – uppkomma bl. a. när det gäller att finna en lämplig avgränsning av uppgiftsskyldigheten i fråga om bostad på jordbruksfastighet. Också vid tillämpning av begränsningsregeln och i sådana situationer då en skattskyldigs beskattningsbara inkomst i efterhand höjs genom besvär av taxeringsintendent eller till följd av eftertaxering torde en tillämpning av urvalsmetoden komma att medföra komplikationer för såväl de skattskyldiga som de tillämpande myndigheterna. Upplýsningar som lämnats utskottet av RSV ger ytterligare stöd för denna uppfattning.

Utskottet anser således att förfarandet bör utformas enligt fastställelsemetoden. Samtidigt vill utskottet starkt betona att det av hänsyn till såväl de skattskyldiga som taxeringsmyndigheterna är viktigt att man så långt möjligt söker tillgodose kravet på enkelhet i den praktiska tillämpningen. Detta krav är så mycket mer angeläget som det nya regelsystemet kan förväntas medföra merarbete såväl för skattemyndigheter som för vissa skattskyldiga.

Utskottet vill särskilt understryka att bestämmandet av UTB – även med tillämpning av fastställelsemetoden – till mycket stor del skall ske maskinellt och att de skattskyldiga därför oftast inte kommer att behöva lämna fler uppgifter i deklARATIONEN än de gjort hittills. Även i de fall då det för bestämmande av UTB krävs särskilda upplýsningar av den skattskyldige bör uppgiftslämnandet avsevärt begränsas. Utskottet förutsätter att RSV genom olika åtgärder så långt möjligt underlättar uppgiftslämnandet.

Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motion 2377 i denna del.

Vad härefter angår yrkandet i motion 2379 om begränsning av uppgiftsskyldigheten i fråga om ränteförmåner har utskottet förståelse för de synpunkter som motionärerna framför. Från förenklingssynpunkt är det enligt utskottets mening lämpligt att mindre belopp inte omfattas av uppgiftsskyldigheten. Även om det kan förutsättas att frågor av den här arten kommer att behandlas av skatteförenklingskommittén anser utskottet sig därför i avvaktan på resultatet av kommitténs arbete böra föreslå att från uppgiftsskyldighet undantas ränteförmåner som uppgår till högst 100 kr. per år och arbetsgivare. Motsvarande belopp skall följaktligen inte heller tas med vid beräkning av UTB.

Lantbrukarnas skattedelegation har i en till skatteutskottet ingiven skrivelse framhållit att taxeringslagen bör kompletteras med en bestämmelse att taxeringsnämnd skall tillställa skattskyldig särskild underrättelse med uppgift om UTB.

Storleken av den skattskyldiges UTB kommer att framgå av den skattskyldiges skattsedel. Någon särskild underrättelse är enligt utskottets mening därför inte erforderlig.

Beräkning av UTB, räntetillägg och UTB för makar

Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m) begär i motion 1201 att makar vid beräkning av UTB skall ha rätt att sinsemellan kvitta såväl överskott av kapital mot underskott av schablontaxerad fastighet som överskott mot underskott av samma förvärvskälla. De begär också att något tillägg inte skall ske vare sig för de ränteutgifter som belöper på bostadsdelen i en jordbruksfastighet eller för beräknad ränta på bil som utgör inventarium i näringsverksamhet. Räntetillägg för lån mot låg eller ingen ränta bör enligt motionärerna få kvittas mot överskott av kapital och mot underskott på schablontaxerad fastighet. Samtliga yrkanden utgör alternativ till moderaternas huvudkrav att begränsningen av underskottsavdragen slopas.

Motionsyrkanden av samma innebörd som de nu nämnda prövades av skatteutskottet förra varen i samband med behandlingen av 1982 års skattereform. De skäl av materiell och administrativ art som utskottet (SkU 1982/82:60) därvid framförde mot att utvidga kvittningsrätten mellan makar eller mellan olika förvärvskällor och mot att helt eller delvis undanta vissa räntetillägg vid beräkning av UTB är enligt utskottets mening alltså bärande. Utskottet avstyrker således motion 1201 men vill liksom i fråga om räntetilläggen för räntefria eller lågförräntade lån understryka att skatteförenklingskommitténs arbete också kan komma att påverka beräkningen av UTB.

Motionärerna bakom motion 2377 tar särskilt upp frågan om räntetillägg för bil och liknande tillgång i näringsverksamhet. De pekar på att RSV enligt

anvisningar utfärdade i januari i år (RSV Dt 1983:7) rekommenderat att räntetillägg för sådana tillgångar beräknas efter 12 % och på ett underlag motsvarande 80 % av tillgångarnas anskaffningsvärde. Motionärerna anser det av RSV anvisade underlaget för räntetilläggsberäkning orimligt och menar att räntetillägget under inga omständigheter får beräknas på något annat än bilens värde efter avskrivning.

Lantbrukarnas skattedelegation kritiserar det förhållandet att RSV i sina anvisningar beträffande räntetillägg valt att låsa räntesatsen till diskontot vid årets ingång. Enligt delegationen bör det finnas möjlighet att anpassa räntetillägget till det diskonto som gäller vid den aktuella tidpunkten, eftersom räntan för flertalet lån höjs eller sänks i samband med diskontoändringar.

RSV:s rekommendation bygger på en schablon som utgår från förutsättningen att tillgången inköpts för lånade medel. Som underlag för räntetillägg skall tas upp 80 % av anskaffningsvärdet och den beräknade räntan skall motsvara riksbankens diskonto vid beskattningsårets ingång + två procentenheter (vid 1984 års taxering 12 %). Räntetilläggets storlek blir sedan beroende av i vilken omfattning tillgången använts för privat bruk.

Enligt utskottets mening ligger det i sakens natur att en schablon av den här arten – om rimliga krav på enkelhet i tillämpningen skall tillgodoses – inte kan utformas med någon millimeterrättvisa. I normalfallen och på kortare sikt torde inte heller en tillämpning av RSV:s rekommendationer leda till några beloppsmässigt betydande räntetillägg för privat användning av bil e. d.

Med hänsyn till att det av RSV anvisade underlaget för tilläggsberäkningen skall tillämpas utan hänsynstagande vare sig till värdeminskning e. d. eller till den skattskyldiges inkomstförhållanden och faktiska räntekostnader vill utskottet inte bestrida att tilläggsberäkningen enligt schablonen i enskilda fall kan komma att leda till resultat som från rättvis- och skälighetssynpunkt är mindre tillfredsställande. Utskottet förutsätter därför att RSV fortlöpande följer tillämpningen av bestämmelserna och vid behov föreslår regeringen de ändringar i regelsystemet som kan visa sig motiverade.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2377 i denna del.

Utskottet delar inte skattedelegationens uppfattning att man vid beräkning av räntetillägg skall beakta förändringar i diskontot under löpande år. Med hänsyn till preliminärskatten och från enkelhetssynpunkt bör man – i likhet med vad som gäller i fråga om värdering av förmån av bil i inkomstslaget tjänst – utgå från diskontot vid beskattningsårets ingång.

Akkumulerad inkomst

Fysisk person, dödsbo och familjestiftelse kan få den statliga inkomstskatten beräknad enligt reglerna för ackumulerad inkomst. De närmare bestämmelserna härom, som är intagna i en särskild lag, innebär att en

inkomst som hänför sig till minst två beskattningsår kan delas upp med lika delar på det antal år som den hänför sig till, dock högst tio. För vart och ett av åren beräknas den statliga inkomstkatten på den ackumulerade inkomsten som tillägg till det årets beskattningsbara inkomst. Man använder därvid den skattetabell som gäller för det inkomstår då beloppet uppburits.

Förslaget i propositionen innebär att den särskilda skatteberäkningen skall omfatta såväl grundbelopp som tilläggsbelopp. I motsats till vad som nu gäller skall emellertid endast en skatteberäkning göras, och den skall grundas på ett genomsnitt av de tre senaste årens beskattningsbara inkomster resp. UTB. Grundbeloppet resp. tilläggsbeloppet beräknas med ledning av det senaste årets skatteskalor och multipliceras sedan med det antal år till vilka inkomsten hänför sig.

I partimotionen 2374 framhåller moderaterna att motivet för de föreslagna ändringarna i fråga om beräkning av statlig inkomstkatt för ackumulerad inkomst delvis bortfaller med deras ställningstagande i fråga om begränsning av underskottsavdragens skattemässiga värde. De menar emellertid också att effekterna av de förändringar som föreslås inte är tillräckligt belysta i propositionen och yrkar därför att propositionen i denna del avslås och att regeringen återkommer med nytt förslag till riksdagen.

Frågan om skatteberäkningen vid ackumulerad inkomst tas också upp av Lantbrukarnas skattedelegation, som menar att beräkningen inte bör ske med utgångspunkt i den genomsnittliga inkomsten under de tre senaste åren utan att den ackumulerade inkomsten liksom hittills bör fördelas på samtliga de aktuella åren.

Som framgår av vad utskottet tidigare anfört innebär 1982 års skattereform att den statliga inkomstkatten i fortsättningen skall delas upp i två delar, grundbelopp och tilläggsbelopp, och att skatten på dessa båda belopp skall ske enligt olika regler.

Redan de nuvarande reglerna om skatteberäkningen har visat sig vara tämligen svårtillämpade i praktiken. Utskottet anser det därför välbetänkt att vid en övergång till det nya systemet söka förenkla skatteberäkningen. Förslaget i propositionen tillgodoser enligt utskottets mening rimliga enkelhetskrav, varför utskottet tillstyrker bifall till propositionen och avstyrker motion 2374 i denna del.

Med anledning av vad Lantbrukarnas skattedelegation anfört i frågan vill utskottet bara framhålla att det vid en avveckling av en näringsverksamhet ingalunda är säkert att det är till nackdel för den skattskyldige att skatteberäkningen för ackumulerad inkomst sker med utgångspunkt i de tre senaste årens beskattningsbara inkomster och UTB. Utskottet anser därför att framställningen inte heller i denna del bör föranleda någon åtgärd.

Fackföreningsavgift

Riksdagen antog i höstas (prop. 1982/83:50, SkU 15, rskr 106 och 128) en lag om rätt till skattereduktion för fackföreningsavgift. I det ursprungliga lagförslaget var tanken att den skattskyldige själv skulle visa att avgiften erlagts. Skatteutskottet ansåg emellertid att man för att så långt som möjligt förenkla handläggningen av den stora mängd uppgifter det här gällde borde eftersträva andra lösningar än sådana som innebar att den skattskyldige utan anmaning själv skulle förelägga särskild bevisning i frågan. Utskottet förordade därför att beviskravet skulle utgå. Samtidigt förutsatte utskottet att regeringen i samråd med RSV skulle ta ställning till de praktiska problem som var förenade med genomförandet av reduktionen och lägga fram erforderliga förslag till följdändringar.

Det nu framlagda förslaget innebär att den skattskyldige får möjlighet att begära skattereduktion antingen genom sin organisation eller genom egen ansökan till lokal skattemyndighet. Ansökan genom organisationen skall ske hos riksskatteverket senast den 15 juni taxeringsåret eller, om uppgifterna kan lämnas via ADB-medium, senast den 31 augusti samma år. Sista tidpunkt för egen ansökan har fastställts till den 30 september taxeringsåret. Förslaget bygger på förutsättningen att organisationerna i god tid – enligt propositionen förslagsvis senast den 15 april taxeringsåret – informerar medlemmarna om storleken av den reduktionsgrundande avgift RSV genom organisationens försorg kommer att få upplysning om.

I motionerna 2374 av Ulf Adelson m. fl. (m), 2375 av Bertil Fiskesjö m. fl. (c) och 2378 av Björn Molin m. fl. (fp) yrkas att lagen om skattereduktion för fackföreningsavgift upphävs fr. o. m. 1985 års taxering. I de båda sistnämnda motionerna yrkas också avslag på de i propositionen föreslagna ändringarna i lagen, vilka är avsedda att träda i kraft redan fr. o. m. 1984 års taxering. Yrkandena om upphävande av lagen har också framställts i de under allmänna motionstiden i år väckta partimotionerna 2108 (m), 2141 (c) och 1202 (fp). Motionärerna i sistnämnda motion har också begärt att regeringen för riksdagen skall lägga fram material som ger en fyllig belysning av frågorna rörande arbetstagares och arbetsgivares fackliga avgifter och konfliktsättningar.

Som skäl för uppfattningen att lagstiftningen bör upphävas åberopar moderaterna bl. a. att skattereduktionen kan betraktas som ytterligare ett statsbidrag till fackföreningarnas verksamhet. I motionerna 2375 och 2378 framhålls att den av regeringen valda lösningen är tveksam från skatterättsliga utgångspunkter, eftersom det f. n. inte i något fall förekommer att ett avdragsyrkande kan framställas av någon annan än den skattskyldige själv. Ett huvudargument i de motioner som väckts med anledning av propositionen är att lagstiftningen inte heller i sin nya utformning tillgodoser rimliga integritetskrav.

När skatteutskottet i höstas ansåg sig kunna i princip godta en skattere-

duktion för fackföreningsavgift var en grundförutsättning för detta ställningstagande att lagstiftningen utformades så att den tillgodosåg rimliga krav på enkelhet i den praktiska tillämpningen och att den enskildes integritet inte kränktes. Utskottet underströk också angelägenheten av att fackföreningsavgiften genom organisationernas försorg renodlades så att den omfattade uteslutande utgifter för facklig verksamhet.

Förslagen i propositionen innebär att skattereduktionen i huvudsak kommer att ske centralt hos RSV och alltid i samband med skattedebiteringen. Härigenom har enligt utskottets mening kravet på enkelhet vid den praktiska hanteringen tillgodosetts.

I sak vill utskottet framhålla följande.

Frågan om den skattemässiga behandlingen av fackföreningsavgifter har varit föremål för utredning under en följd av år. Kritiken mot den tidigare gällande ordningen har – som utförligt redovisats i skatteutskottets betänkande SkU 1981/82:2 – framför allt riktat sig mot att behandlingen av medlemsavgifter resp. konfliktersättningar varit förmånligare för arbetsgivarorganisationer och deras medlemmar än för fackföreningar och deras medlemmar. Som skäl för kritiken har åberopats att arbetsgivarorganisationen använder endast en del av de inflytande avgifterna för konfliktändamål och således helt eller delvis kan finansiera den del av verksamheten som avser annat än ersättningar eller fonderingar för konfliktändamål med obeskattade medel.

Enligt skatteutskottets mening får genom den i höstas införda, begränsade skattereduktionen för fackföreningsavgift den sålunda kritiserade olikheten i beskattningshänseende mellan arbetsgivarnas och arbetstagarnas medlemsavgifter anses ha i huvudsak undanröjts. Utskottet vill emellertid ånyo understryka angelägenheten av att RSV och de fackliga organisationerna ser till att underlaget för skattereduktionen renodlas så att det uteslutande omfattar utgifter för rent facklig verksamhet.

De farhågor för den enskildes integritetsskydd som uttalas i motionerna finner utskottet betydligt överdrivna. Förslaget i propositionen innebär – som tidigare nämnts – att den skattskyldige antingen genom sin organisation eller själv kan ansöka om skattereduktion. Organisationen skall dessutom i god tid underrätta medlemmarna om storleken av den reduktionsgrundande avgiften, och dessa har då möjlighet att komma med erinringar mot beloppets storlek eller meddela att de inte önskar någon reduktion. Utskottet vill särskilt understryka att – vare sig yrkandet om skattereduktion framställs av den skattskyldige i deklarationen eller hos den lokala skattemyndigheten eller av den skattskyldiges fackförening hos RSV – en anteckning om skattereduktionen kommer att återfinnas i skattelängden. Utskottet kan för sin del inte finna anledning till erinran mot detta. Var och en som vill undvika en sådan anteckning har ju möjlighet att avstå från skattereduktion.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till propositionen i denna del.

Utskottet avstyrker således de motionsyrkanden som innebär att propositionen skall avslås och lagen om skattereduktion för fackföreningsavgift upphävas.

Yrkandet i folkpartimotion 1202 att regeringen skall ge riksdagen en fyllig belysning av frågor som gäller arbetstagares och arbetsgivares fackliga avgifter och konfliktsättningar överensstämmer med en framställning som riksdagen på skatteutskottets hemställan gjorde hos regeringen i november 1981 (SkU 1981/82:2, rskr 5). Det skedde emellertid i ett läge då någon lagstiftning om skattereduktion för fackföreningsavgift ännu inte fanns. Numera har den i motionen aktualiserade frågan kommit i ett delvis annat läge. En belysning av den art som motionärerna avser bör enligt utskottets mening i varje fall kunna anstå i avvaktan på närmare erfarenheter av den nya lagstiftningen. Utskottet avstyrker därför även detta yrkande i motion 1202.

Allmän fastighetstaxering m. m.

Allmän fastighetstaxering skall enligt nuvarande regler äga rum vart femte år. Den senaste allmänna fastighetstaxeringen skedde år 1981.

I propositionen föreslås att tidpunkten för nästa allmänna fastighetstaxering flyttas fram från år 1986 till år 1987. Finansministern åberopar som skäl härför att det mycket resurskrävande och omfattande förberedelsearbete som en allmän fastighetstaxering innebär, utan en sådan senareläggning, kommer att infalla under en period då den av riksdagen nyligen beslutade inkomstskattereformen skall genomföras. Han menar också att resultatet av arbetet inom 1976 års fastighetstaxeringskommitté och den nyligen tillkallade bostadskommittén bör avvaktas innan slutlig ställning tas till frågan hur och när allmän fastighetstaxering skall ske.

Lantbrukarnas skattedelegation anser – mot bakgrund av de synpunkter som framförts i propositionen – att arbetet med nästa allmänna fastighetstaxering bör påbörjas först år 1985 och taxeringen äga rum först år 1988. Delegationen aktualiserar i sammanhanget också en utvidgning av möjligheterna att under löpande taxeringsperiod åsätta nya skogs- och skogsbruksvärden. Även moderaterna tar i sin partimotion 2374 upp frågan om grunderna för nytaxering och anser att särskild fastighetstaxering bör äga rum när marknadsvärdet på en taxeringsenhet under löpande taxeringsperiod undergått väsentlig förändring.

Utskottet godtar de i propositionen redovisade skälen för en senareläggning av nästa allmänna fastighetstaxering. Av finansministerns uttalande i propositionen framgår att 1987 inte är någon slutligt bestämd tidpunkt för taxeringen. Finansministern konstaterar bara att det finns anledning att redan nu flytta fram taxeringen ett år. Slutlig ställning till när och hur taxeringen skall ske har ännu inte tagits.

Utskottet vill erinra om att riksdagen i mars förra året begärde en allmän

och förutsättningslös översyn av fastighetstaxeringen och att man inom fastighetstaxeringskommittén f. n. undersöker möjligheterna att införa s. k. rullande fastighetstaxering. En sådan innebär bl. a. en omräkning av taxeringsvärdena med hänsyn till prisutvecklingen. I avvaktan på resultatet av kommitténs överväganden saknar enligt utskottets mening riksdagen anledning att ta ställning till frågor som gäller nytaxeringsgrunder under löpande taxeringsperiod. Utskottet avstyrker således motion 2374 i denna del.

Stipendier

Enligt 19 § kommunalskattelagen (KL) utgör stipendier som utgår till studerande vid undervisningsanstalter eller som eljest är avsedda för mottagarens utbildning inte skattepliktig intäkt. En förutsättning för skattefrihet är dock att den som stipendium betecknade ersättningen är av renodlat benefik natur. I det fall att stipendiet utgetts av arbetsgivare eller någon honom närstående till anställd har i praxis stipendiet ansetts utgöra ersättning för arbete som utförts eller skolat utföras för arbetsgivarens räkning och således beskattats. Likartade överväganden har i allmänhet gjorts i fråga om stipendier från uppdragsgivare till uppdragstagare.

Stipendium för deltagande i kurser av facklig natur har beskattats om mottagaren av stipendiet innehaft någon form av förtroendeuppdrag inom den fackliga organisationen.

Finansministern framhåller i propositionen att endast den omständigheten att mottagaren av ett stipendium har ett förtroendeuppdrag för stipendiegivaren inte bör medföra att stipendiet beskattas. Han föreslår att stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och som inte utgör ersättning för arbete för utgivarens räkning skall undantas från beskattning. Syftet med förslaget är enligt propositionen att möjliggöra kursdeltagande för sådana anställda som inte har rätt till ledighet för studier med bibehållen lön.

I partimotionen 2374 från m yrkas avslag på propositionen i denna del. Förslaget innebär – framhåller motionärerna – att fackföreningsrörelsen kan lämna sina förtroendevalda skattefria ersättning för förlorad arbetsförtjänst i samband med kurser och därigenom göra stora vinster på statens och kommunernas bekostnad. Med en likartad motivering yrkar också Björn Molin m. fl. (fp) i motion 2378 avslag på förslaget, som enligt deras uppfattning hade bort underkastas sedvanlig remissbehandling. Arne Fransson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (båda c) framhåller i motion 2376 att den i propositionen föreslagna skattefriheten bör gälla i fråga om stipendier till alla som deltar i kursverksamhet och som inte är anställda hos utgivaren av stipendiet.

Stipendier förekommer i dag i många sammanhang, och de är till sin art och med hänsyn till de förhållanden under vilka de utges mycket skiftande. Gränsdragningen mellan skattepliktiga och icke skattepliktiga stipendier kan

stundom vara svår att göra, och bedömningen får ske från fall till fall.

Som finansministern framhåller erbjuder de fackliga stipendierna vissa problem i skattehänseende. Om stipendiet utgått till någon som enbart varit medlem i fackförening har det i praxis ansetts skattefritt, även om stipendiet avsett deltagande i fackligt orienterade kurser. Däremot har den omständigheten att mottagaren av stipendiet innehått ett förtroendecupdrag inom den fackliga organisationen ansetts böra medföra att stipendiet skall beskattas och detta trots att något anställnings- eller egentligt uppdragsförhållande inte förelegat. Härigenom kan fackliga stipendier sägas ha fått en annan och mindre förmånlig behandling i skattehänseende än stipendier i allmänhet.

Förslaget i propositionen, vars syfte är att utjämna olikheterna i beskattningshänseende mellan stipendier av olika slag, innebär i sak inte någon principiell skillnad i jämförelse med nuvarande regler. Om stipendiet utgår till någon som är anställd eller om det eljest kan anses utgöra ersättning för någon prestation skall det – liksom nu – inkomstbeskattas. Om det däremot utgår till någon som är helt fristående från stipendiegivaren skall någon beskattning inte ske, och motsvarande skall gälla för det fall då utgivaren av stipendiet visserligen kan sägas ha nytta av stipendiegivningen men där stipendiet inte utgör ersättning för en bestämd prestation.

Huvudsyftet med förslaget i propositionen är att möjliggöra kursdeltagande för sådana anställda som inte har rätt till ledighet för studier med bibehållen lön. Utskottet delar finansministerns uppfattning att detta syfte är av den arten att det motiverar skattefrihet för uppburna stipendier. Utskottet tillstyrker därför i princip bifall till propositionen.

RSV har på utskottets uppdrag granskat propositionen i denna del. I yttrande till utskottet – yttrandet är fogat som bilaga till detta betänkande – har RSV riktat allvarlig kritik mot den föreslagna skattefriheten, som verket menar kan komma att ge upphov till ett avsevärt antal rättstvister och, med hänsyn till lagtextens allmänna utformning, utnyttjas inte bara av idella organisationer utan också i andra fall som inte kan ha varit avsedda av lagstiftaren.

Enligt utskottets mening torde det inte kunna undvikas att en lagstiftning om skattefrihet för stipendier, som skall tillgodose det i propositionen angivna syftet, i enskilda fall kommer att ge upphov till problem i den praktiska tillämpningen. Sådana problem existerar som tidigare nämnts redan i dag och kommer enligt utskottets mening, om propositionen bifalls, inte att öka i någon mer betydande omfattning.

Utskottet finner däremot de av RSV uttalade farhågorna för att lagstiftningen kan komma att missbrukas värda beaktande och anser sig därför böra förorda att lagstiftningen i ett inledningsskede görs provisorisk. Enligt utskottets mening bör de nya bestämmelserna vara tillämpliga på stipendier som utges under åren 1983 och 1984. Utskottet förutsätter att RSV nog följer de nya bestämmelsernas praktiska tillämpning. Mot bakgrund av

vunna erfarenheter får regeringen härfter återkomma med nytt förslag.

Med den angivna begränsningen tillstyrker utskottet propositionen. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna 2374 och 2378 i denna del. Yrkandet i motion 2376 är genom förslaget i propositionen tillgodosett och bör därför inte föranleda någon åtgärd.

Mot de i propositionen föreslagna skatteregler som skall gälla för det fall att någon blir skyldig att betala tillbaka för mycket uppburna räntebidrag har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Utskottet övergår härfter till de motioner som väckts under den allmänna motionstiden i år och som ansetts lämpligen böra prövas i detta sammanhang. Flertalet av yrkandena i dessa motioner har tidigare vid ett eller flera tillfällen behandlats av riksdagen.

Familjebeskattning m. m.

Förste vice talmannen Ingegerd Trocdsson m. fl. (m) begär i motion 288 att riksdagen skall föreläggas skyndsamt förslag om ändring av de skatteregler som missgynnar äktenskapet som samlevnadsform eller, för sammanboende par, tillkomsten av barn. Motionärerna kritiserar bl. a. sambeskattningen av B-inkomst och av förmögenhet och pekar också på att 80/85-procentsregeln i vissa fall kan få nära nog konfiskatoriska effekter. I den moderata partimotionen 365 tar motionärerna upp frågan om en reformering av hela familjebeskattningen. De aktualiserar bl. a. frågor om avdrag för nödvändiga och styrkta barn tillsynskostnader och en låg och mindre progressiv skatt i vanliga inkomstlagen, kombinerad med någon form av grundavdrag för barn. Ju fler barn som finns i familjen desto viktigare måste det enligt motionärerna vara att inte beskatta den del av inkomsten som krävs för att ge barnen en rimlig levnadsnivå. Liknande spörsmål behandlas i folkpartiets motion 684, vari begärs åtgärder för att minska de sambeskattnings effekter som nuvarande skatte- och bidragssystem medför.

Familjeekonomiska kommittén har i dagarna avlämnat sitt slutbetänkande Barn kostar (SOU 1983:14). Kommittén har avstått från att lämna konkreta förslag till åtgärder, eftersom omfördelningar inom barnstödet enligt kommittén måste jämkas samman med andra ekonomisk-politiska åtgärder. Kommittén konstaterar emellertid att skattereglerna tar mycket liten hänsyn till hushållets storlek. Den påpekar att bostadsbidragen f. n. prövas mot hushållets inkomst före skatt i stället för med hänsyn till familjens ekonomiska bärkraft och diskuterar bl. a. också frågan om direkt stöd för vård av små barn.

Som utskottet tidigare vid upprepade tillfällen konstaterat bör ett ställningstagande till yrkanden av den art som framställs i motionerna anstå i avvaktan på det slutliga resultatet av familjeekonomiska kommitténs arbete.

Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna 288 och 365 i denna del samt till motion 684. I sammanhanget vill utskottet erinra om att en i dagarna tillsatt särskild beredning skall göra en samlad bearbetning av utredningar inom det familjeekonomiska området och föreslå förbättringar och omfördelningar av det ekonomiska stödet.

Med det anförda anser sig utskottet också ha besvarat motion 705 av Ingrid Andersson m. fl. (s). Motionärerna anser att ersättning som kommun utbetalat till förtroendevald som ersättning för barn tillsynskostnad skall betraktas som avdragsgill kostnadsersättning och således inte beskattas. Utskottet, som i andra sammanhang avvisat yrkanden om avdrag för barn tillsyn med hänvisning till familjeekonomiska kommitténs arbete, anser det för sin del naturligt att den av motionärerna aktualiserade frågan löses genom en uppräknig av ersättningsbeloppet. På grund härav och med hänvisning till att den fråga som tas upp i motionen ligger inom ramen för ensamförälderkommitténs utredningsuppdrag avstyrker utskottet motion 705.

I motion 288 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m) tas också upp en fråga som gäller beskattningen av inkomst av fastighetsförvaltning. Inkomst av annan fastighet behandlas f. n. alltid som B-inkomst. Motionärerna menar att fastighetsinkomst till den del den härrör från arbete med fastigheten bör betraktas som A-inkomst. Syftet med yrkandet är att skattskyldig som arbetar i och med egen fastighet skall få möjlighet att erhålla ATP, sjukpenning och rätt till avdrag för frivillig pensionsförsäkring.

Den av motionärerna aktualiserade frågan behandlas av utredningen om beskattning av tjänstepensioner i dess betänkande (Ds B 1978:13) Avdragsrätt för utländska pensionsförsäkringspremier m. m. Utredningen pekade på den särställning som inkomst av fastighetsförvaltning intog bland B-inkomsterna, eftersom inkomsten redovisades i förvärvskällan annan fastighet trots att den i princip utgjorde arbetsinkomst. Utredningen ansåg det naturligtast att lösa frågan genom att vidga A-inkomstbegreppet till att omfatta även inkomst av fastighetsförvaltning. Utredningens förslag har inte resulterat i någon lagstiftning.

Skatteutskottet anser för sin del att frågan om beskattning av fastighetsförvaltning är av den art att den bör prövas av företagsskattekommittén. Utskottet förordar således att motion 288 i denna del överlämnas till kommittén. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat yrkandet 2 i motion 288.

Barnpension

Barnpension utgör skattepliktig intäkt av tjänst. Bidrag till barns underhåll är däremot inte skattepliktigt vare sig det utgår som underhållsbidrag eller i form av bidragsförskott.

Martin Olsson och Gunhild Bolander (båda c) menar att denna olikhet i

beskattningen medför från rättvisesynpunkt otillfredsställande konsekvenser i det fall barnet uppstår ferieinkomster. De anvisar olika modeller i syfte att undanröja denna olikhet och begär i motion 1193 utredning och förslag i frågan.

Som utskottet tidigare och senast förra året (SkU 1981/82:60) framhållit har frågan om barnpension behandlats av pensionskommittén i dess slutbetänkande (SOU 1981:62). Kommitténs överväganden i fråga om nivåerna för pension har skett under hänsynstagande till att barnpension i princip utgör skattepliktig inkomst för barnet. I avvaktan på regeringens ställningstaganden med anledning av pensionskommitténs betänkande avstyrker utskottet motionen.

Inkomstuppdelning mellan makar i näringsverksamhet

Enligt regler som riksdagen antog 1976 gäller i princip att den av två makar som haft den ledande ställningen i en av makarna bedriven verksamhet beskattas för hela inkomsten från företaget. Medhjälpande maka beskattas dock för sin arbetsinsats om den omfattat minst 400 timmar under beskattningsåret.

Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m) yrkar i motion 711 att riksdagen beslutar att helt avskaffa sambeskattningen av makar som arbetar i eget jordbruk, fämansföretag eller rörelse.

De bestämmelser som motionärerna kritiserar innebär i princip att vinstresultatet av ett gemensamt familjeföretag kan delas upp inom ramen för marknadsmässigt vederlag åt den ene av makarna. Enligt utskottets mening saknas anledning att ändra reglerna i enlighet med motionärernas yrkande, och utskottet avstyrker därför motionen.

Traktamentsbeskattning

För ökade levnadskostnader vid tjänsteresor utom den vanliga verksamhetsorten medges enligt gällande bestämmelser – utan närmare utredning – avdrag med belopp motsvarande uppburet traktamente, dock högst med ett av RSV fastställt s. k. normalbelopp.

Om kostnadsersättning utgått gäller särskilda regler, olika för statlig och enskild tjänst. Statlig kostnadsersättning skall i regel inte tas upp som inkomst, och avdrag får inte göras för motsvarande kostnader, även om dessa överstiger ersättningen. I fråga om enskild tjänst är principen den motsatta. Ersättningen skall tas upp som inkomst och avdrag medges för omkostnaderna.

Stig Josefson m. fl. (c) framhåller i motion 284 att under senare år en rad fall av missbruk av traktamentsbestämmelserna avslöjats och att en reformering av reglerna är en viktig uppgift för regering och riksdag. De anser att traktamentsbeskattningssakkunniga bör erhålla direktiv att avsluta

sitt arbete i så god tid att förslag till ny lagstiftning kan läggas fram i höst och bli tillämplig fr. o. m. 1985 års taxering.

Traktamentsbeskattningssakkunniga, som enligt sina direktiv haft till huvuduppgift att utjämna skillnaderna i skattehänseende mellan olika löntagarkategorier och söka begränsa avdragen för kostnader i samband med tjänsteresor till sådana utgifter som kan sägas innebära en verklig fördyring för den anställda, har nyligen avlämnat ett delbetänkande (SOU 1983:3) Skatteregler om traktamenten m. m. Utredningen föreslår bl. a. att skattefriheten för den offentliga sektorns traktamenten slopas, att tjänsteförrättningar inom en särskild s. k. förbudszon inte skall berättiga till avdrag för ökade levnadskostnader och att schablonavdrag inte skall kunna medges med högre belopp än det traktamente som skall utgå enligt tillämpligt centralt kollektivavtal. Utredningsförslaget är f. n. föremål för remissbehandling.

Frågor som gäller traktamentsbeskattningen och dess utformning rymmer åtskilliga svåra bedömningsfrågor. Detta bevisas inte minst därav att de nu gällande bestämmelserna, som riksdagen antog redan 1963, kvarstår i sitt ursprungliga skick trots att utredningsförslag om genomgripande ändringar lagts fram under den tid lagstiftningen tillämpats. Enligt utskottet kan det förutsättas att regeringen efter slutförd remissbehandling kommer att föreslå erforderliga ändringar av bestämmelserna. Någon fix tidpunkt för ett sådant förslag bör enligt utskottets mening inte fastställas, och utskottet avstyrker därför motion 284.

Beskattningen av naturaförmåner

Frågan om den skattemässiga behandlingen av olika naturaförmåner för främst löntagare är – om man bortser från enstaka föreskrifter i skatteförfattningarna – i huvudsak reglerad genom anvisningar som RSV utfärdar (den senaste från 1981, RSV Dt 1981:30).

Fyra centerpartister med Stig Josefson som första namn anser problemen med omfattning, värdering och inriktning av de skattefria förmånerna vara så komplicerade att dessa bör bli föremål för en parlamentariskt sammansatt utredning. De begär en sådan utredning i motion 870.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att traktamentsbeskattningssakkunniga genom tilläggsdirektiv i maj 1982 (dir. 1982:32) fått i uppdrag att verkställa en allmän översyn av beskattningen av naturaförmåner. I direktiven framhåller departementschefen att nuvarande regler gett upphov till åtskilliga problem, bl. a. från värderings- och kontrollsynpunkt.

Av det anförda framgår att motionen redan är tillgodosedd. Den bör därför inte föranleda någon åtgärd.

Resor till och från arbetet m. m.

Genom beslut vid 1981/82 års riksmöte (prop. 1980/81:118 bil. 2, SkU 44 och 50, SFS 341 och 388) begränsades avdraget för resor till och från arbetet till den del av kostnaderna som överstiger 1 000 kr.

Tommy Franzén m. fl. (vpk) yrkar i motion 1722 att riksdagen skall ge regeringen till känna att denna begränsning av reseavdraget bör slopas. Motionärerna begär också en översyn av de skattebestämmelser som reglerar kostnaderna för resor med bil till och från arbetet. Kjell Mattsson m. fl. (c) yrkar i motion 1736 att 1 000-kronorsreduktionen avseende resor till och från arbetet skall avse samtliga kostnader i inkomstslaget tjänst och att det schablonavdrag om 1 000 kr. i detta inkomstslag som riksdagen införde 1982 och som gäller fr. o. m. 1984 års taxering ersätts med ett grundavdrag vid den statliga taxeringen. Moderaterna yrkar i sin partimotion 2108 att schablonavdraget begränsas till 500 kr. I motion 1727 slutligen begär Ingrid Hemmingsson (m) förslag om sänkning av kostnaderna för bilism i glesbygd.

De ändrade bestämmelserna om avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats tillämpas första gången vid innevarande års taxering. Enligt utskottets mening kan det finnas anledning att något avvakta de praktiska erfarenheterna av den nya lagstiftningen innan ändringar i denna övervägs. Utskottet vill erinra om att den av riksdagen beslutade begränsningen av avdragen för resor till och från arbetet också innebär att kravet på tidsvinst för rätt till avdrag för bliresor skärpts genom att tidsgränsen höjts från en och en halv till två timmar. Detta torde ha inneburit fördelar inte minst för trafik och miljö i framför allt tätortsområden. Vad härefter angår frågan om schablonavdrag i inkomstslaget tjänst har utskottet tidigare (SkU 1980/81:44) uttalat att det visserligen kan finnas vissa skäl som talar för att låta den nämnda begränsningen till kostnader som överstiger 1 000 kr. avse samtliga kostnader för intäkternas förvärvande. Utskottet har emellertid ansett sig inte kunna biträda en författningsändring av den innebörden, eftersom den skulle vara förenad med nackdelar från skatte- och taxeringssynpunkt. Med hänsyn härtill och till att frågor av denna och liknande art faller inom skatteförenklingskommitténs utredningsuppdrag är utskottet inte nu berett att medverka till någon ändring av bestämmelserna. Av samma skäl är utskottet inte heller berett att tillstyrka någon begränsning av schablonavdraget i tjänst.

Vad särskilt angår frågan om kostnader för bilism i glesbygd vill utskottet erinra om att vägtrafikskatteutredningen i sitt delbetänkande (Ds B 1980:13) Översyn av vägtrafikbeskattningen Del 2 prövade olika kompensationsåtgärder för glesbygdsbilisterna och därvid avvisade tanken på såväl förbättrade avdrag för bilresor till och från arbetet som en differentierad bensinskatt.

Viss kompensation till glesbygdsbilisterna beslutades av riksdagen i

samband med en bensinskattehöjning i december 1979. Kompensationen, som utgick i form av sänkt fordonsskatt, avsåg den del av skattehöjningen som belöpte på skillnaden mellan den genomsnittliga bensinförbrukningen i samtliga svenska hushåll och motsvarande förbrukning i glesbygdshushållen.

Skatteutskottet, som vid upprepade tillfällen understrukit att regionala skattelättnader från rent tekniska utgångspunkter endast bör komma i fråga i rena undantagsfall, anser sig inte böra medverka till att genom generella åtgärder vid beskattningen minska kostnaderna för bilism i glesbygd. Utskottet avstyrker därför också motion 1727.

Egendomsivräntor

Bengt Silfverstrand och Hans Pettersson i Helsingborg (båda s) tar i motion 1196 upp frågan om beskattning av livräntor i samband med överlåtelse av tillgångar. Motionärerna ger exempel på fall då personer genom att överlåta tillgångar mot vederlag i livräntor kunnat uppnå avsevärda skattelättnader. De begär lagstiftning i syfte att förhindra sådana enligt deras mening inte avsedda skattelättnader.

Som motionärerna påpekar begärde riksdagen redan för två år sedan en utredning om egendomsivräntornas skattemässiga behandling. Utskottet framhöll i samband därmed att livräntor och andra periodiska utbetalningar numera utnyttjades i betydande omfattning för att undgå beskattning i samband med försäljningar eller för att uppnå andra icke avsedda skattelättnader. Med hänsyn inte minst till att reglerna om skatt på realisationsvinster skärpts fanns det enligt utskottets mening anledning anta att denna form av skatteundandragande skulle komma att tillta. Utskottet betonade särskilt att syftet med utredningen borde vara att söka komma till rätta med missbruksfallen och inte att hindra eller försvåra överlåtelseformer som hade till syfte att underlätta generationsväxlingar eller att bereda en tidigare innehavare av ett företag en rättmätig pension.

Enligt vad utskottet erfarit är den av motionärerna aktualiserade frågan föremål för uppmärksamhet inom regeringskansliet. Utskottet förutsätter att regeringen utan någon ny framställning från riksdagen kommer att vidta åtgärder i enlighet med motionärernas yrkande och skatteutskottets tidigare uttalanden och avstyrker därför motionen.

Pensionsförsäkring

För rätt till avdrag för pensionsförsäkringspremie gäller enligt anvisningarna till 31 § KL vissa villkor för att en försäkring skattemässigt skall kunna godtas som pensionsförsäkring. Vidare gäller enligt anvisningarna till 46 § samma lag fr. o. m. 1977 års taxering vissa beloppsmässiga begränsningar i avdragsrätten.

En egenföretagare räknas inte som anställd och kan därför inte pensioneras i företagets regi. Han får göra avdrag för pensionsförsäkringspremier i form av allmänt avdrag. Härigenom kommer hela inkomsten av förvärvskällan, dvs. även den del som används för att betala premier för egenföretagarens pensionering, att utgöra underlag för egenavgifter. Underlaget för arbetsgivaravgifter blir härigenom större för egenföretagaren än för den som bedriver sin verksamhet genom ett aktiebolag eller en ekonomisk förening. Bolagets (föreningens) kostnader för pensionering av anställd utgör nämligen inte underlag för arbetsgivaravgifter ens om den anställde är huvudaktieägare.

Kenth Skårvik m. fl. (fp, m) yrkar i motion 1198 att kostnader för egen frivillig pensionsförsäkring skall anses utgöra avdragsgill kostnad i rörelse och inte eget uttag. Motionärerna bakom motion 1173, Tommy Franzén m. fl. (vpk), begär att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att avdragsrätten för frivilliga pensionsförsäkringspremier bör slopas.

När skatteutskottet förra året prövade ett yrkande av samma innehåll som i motion 1198 hemställde utskottet att riksdagen hos regeringen skulle begära en omprövning av frågan om egenföretagares pensionsförsäkringsavdrag. Utskottet pekade i sammanhanget på att den övre gränsen vid beräkning av ATP-avgift numera slopats och att egenföretagarens schablonavdrag för egenavgifter i förvärvskällorna jordbruksfastighet och rörelse ersatts med en rätt till avdrag för belopp som i den skattskyldiges bokföring avsatts för att täcka de på beskattningsåret belöpande egenavgifterna.

Frågan om egenföretagares pensionsförsäkringsavdrag kommer, som utskottet framhöll förra året (SkU 1982/83:35), att prövas av företagsskattekommittén. Vid sådant förhållande avstyrker utskottet bifall till motion 1198.

Avdragsrätten för pensionsförsäkringspremier har under senare år begränsats i flera avseenden för att motverka ett obehörigt utnyttjande av skattereglerna för pensionsförsäkringar. Endast försäkringsformer som är avsedda uteslutande för pensioneringsändamål berättigar till avdrag, och även i övrigt gäller betydande begränsningar. Med det anförda avstyrker utskottet också bifall till motion 1173.

Aktieemissioner till anställda

Alla förmåner som en arbetstagare erhåller från arbetsgivaren skall i princip beskattas som inkomst av tjänst. Denna princip gäller även om en arbetstagare erbjuds att till låg kurs teckna aktier i det företag där han är anställd. Frågan har prövats, bl. a. i rättsfallet RSV FB/Dt 1978:30. Den beskattningsbara förmånen skall tas upp till ett belopp motsvarande marknadsvärdet vid förvärvet av aktien minskat med det pris som den anställde erlagt för aktien.

Joakim Ollén (m) yrkar i motion 1191 att riksdagen hos regeringen skall

begära förslag om sådan ändring i skattelagstiftningen att emissioner på förmånliga villkor till de anställda inte skall föranleda extra beskattning av dem som tecknar aktier.

Genom riksdagsbeslut i december 1980 (prop. 1980/81:45, FiU 12, rskr 12) öppnades möjlighet för anställda vid ett visst företag eller inom en viss koncern att bilda aktiesparfonder för placering i värdepapper i det egna företaget.

Regeringen har enligt uppgift för avsikt att göra en omfattande översyn av olika metoder för att stimulera hushållens sparande. I avvaktan på en sådan översyn har tillsatts en expertgrupp inom finansdepartementet med uppgift att bl. a. finna lämpliga former för ett långsiktigt sparande som kan underlätta finansieringen av budgetunderskottet och näringslivets försörjning med riskkapital.

Avsikten är att förslag skall läggas fram i så god tid att – efter remissbehandling, proposition och riksdagsbeslut – nya regler kan träda i kraft fr. o. m. den 1 januari 1984.

I avvaktan på resultatet av pågående utredningsarbete och med hänsyn till vad utskottet i övrigt anfört anser utskottet sig böra avstyrka bifall till motion 1191.

Sparstimulanser m. m.

Frågor om sparstimulerande åtgärder tas upp i ett flertal motioner. Jens Eriksson och Siri Häggmark (båda m) yrkar i motion 282 att det s. k. sparavdraget, 1 600 kr. för gifta och 800 kr. för ensamstående, skall inflationssäkras. Oskar Lindkvist m. fl. (s) begär i motion 1734 förslag om ett skattepremierat bostadssparande i syfte att underlätta nyinvesteringar i bostadssektorn. Stimulansåtgärderna bör enligt motionärerna avse ett regelbundet sparande av viss storleksordning för förvärv av egna hem och bostadsrättslägenheter. I partimotioner från m (2108), c (2141) och från fp (1644) yrkas att den av riksdagen i december förra året avskaffade skattereduktionen för aktieutdelning (högst 4 500 kr. för gifta och 2 250 kr. för ogifta) återinförs. I sistnämnda motion yrkas också att utredningsarbetet om avskaffande av dubbelbeskattningen på aktieutdelningar skyndsamt återupptas.

Som tidigare nämnts är en expertgrupp inom finansdepartementet f. n. i färd med att se över den skattemässiga behandlingen av olika sparformer i syfte att bl. a. underlätta näringslivets försörjning med riskkapital. I utredningsuppdraget ingår också att finna lämpliga former för att i fortsättningen stimulera hushållens sparande. Med hänsyn härtill saknar enligt utskottets mening riksdagen anledning att nu ta ställning till frågan om en uppräknning av sparavdraget. Utskottet avstyrker därför motion 282.

Motivet för riksdagens beslut i december förra året att slopa skattereduktionen för aktieutdelning var fördelningspolitiskt. Det ansågs att de

uppföringar som krävdes för att stödja landets ekonomi borde fördelas på ett rättvist sätt mellan löntagare och andra. Skatteutskottet framhöll i sitt betänkande SkU 1982/83:15 att ansträngningarna att få till stånd ett ökat hushållssparande och tillgodose näringslivets behov av riskvilligt kapital borde få en annan inriktning än hittills och hänvisade till att regeringen hade för avsikt att så snart som möjligt lägga fram förslag i ämnet.

Enligt utskottets mening bör riksdagens beslut från i höstas ligga fast. Utskottet avstyrker därför partimotionerna 1644, 2108 och 2141 i denna del.

Med det anförda anser utskottet sig också ha i viss mån besvarat motion 1644 i vad den innehåller yrkande att utredningsarbetet i syfte att avskaffa dubbelbeskattningen av aktieutdelningar bör återupptas. Vad särskilt angår detta yrkande vill utskottet erinra om att dubbelbeskattningen av utdelad vinst i icke börsnoterade aktiebolag enligt beslut av riksdagen förra våren (prop. 1981/82:191, SkU 65, SFS 336) mildrats genom ett särskilt avdrag för aktieutdelning. Frågor som gäller möjligheterna att genom ändrade skatte-regler underlätta de mindre företagens försörjning med riskvilligt kapital prövas f. n. av företagsskattekommittén, vartill kommer att regeringen – enligt uttalande i den reviderade finansplanen (prop. 1982/83:150) – senare i år skall föreslå åtgärder som syftar till att säkerställa ett tillräckligt omfattande utbud av riskvilligt kapital. Av den reviderade finansplanen framgår också att regeringen påbörjat en översyn av företagsbeskattningen, bl. a. i syfte att underlätta ökad rörlighet för riskkapitalet mellan olika företag och branscher.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 1644 också i denna del.

Den särskilda frågan om en riktad sparstimulans till boendet faller inom bostadskommitténs utredningsuppdrag. Utskottet finner i avvaktan på resultatet av utredningen inte heller skäl tillstyrka denna motion.

I motion 1741 av vpk yrkas att sparskattereduktionen för visst bank- och aktiesparande slopas fr. o. m. den 1 januari 1984. Utskottet anser sig med hänsyn till pågående utredningsarbete inte ha någon anledning att föregripa den vidare behandlingen av denna sparform. Dess vara eller inte vara bör prövas om och när proposition i ämnet föreläggs riksdagen. Utskottet avstyrker följaktligen också motion 1741.

Realisationsvinst

Vpk har i sin partimotion 371 också ställt yrkanden om skärpningar av reglerna om beskattning av realisationsvinst vid försäljning av fastigheter, aktier och annan lös egendom.

Reglerna om realisationsvinstbeskattning av fastighet ändrades senast 1980, då rätten till indexuppräknings begränsades och det särskilda 3 000-kronorsavdraget för bostadsfastighet slopades. Vad särskilt angår uppskovs-reglerna vill utskottet erinra om att dessa prövas av kommittén för

reavinstuppskov som enligt uppgift kan väntas avsluta sitt arbete i sommar. Med hänsyn härtill och då det enligt utskottets mening inte heller finns anledning att i övrigt nu biträda motionsförslagen avstyrker utskottet motion 371.

Internationellt biståndsarbete

I partimotion 1739 yrkar folkpartiet att regeringen skall lägga fram förslag om skattelättnad för vissa gåvor till internationellt biståndsarbete. Förslaget bör enligt motionärerna kunna utformas i allt väsentligt på sätt som den folkpartistiska regeringen föreslog i proposition 1978/79:160.

Detta förslag avstyrkte skatteutskottet – i enlighet med fem riksdagspartiers yrkande – i sitt betänkande SkU 1978/79:55. Utskottet framhöll därvid att den kritik som tidigare avhållit riksdagen från att medverka till en avdragsrätt för gåvor också kunde riktas mot att genom avdrag vid beskattningen främja internationellt biståndsarbete. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Några omständigheter som bör föranleda ett annat ställningstagande i denna fråga har motionärerna inte åberopat. Utskottet avstyrker därför motionen.

Hobbyarbete

Marianne Karlsson yrkar i motion 287 att riksdagen som sin mening skall göra gällande att intäkter av hobbyarbete bör undantas från skatteplikt.

Verksamhet av den art motionären avser torde – i den mån den verkligen bedrivs som hobby – aldrig bli föremål för någon inkomstbeskattning. Utskottet avstyrker därför motionen.

Kapitalbeskattning

I enlighet med regeringens förslag i proposition 1982/83:50 bilaga 2.1 beslutade riksdagen i höstas höja kapitalskatterna: förmögenhetsskatten med 1/2 procentenhet samt arvs- och gåvoskatten med högst 7 procentenheter i klass I och högst 5 procentenheter i klass II.

I moderaternas partimotion 2108 yrkas en återgång till tidigare skattesatser. I en annan partimotion, 371, av vpk yrkas däremot skärpningar av såväl förmögenhetsskatten som arvs- och gåvoskatten. I denna motion begärs också en översyn av de värderingsgrunder som gäller i fråga om vissa tillgångar, exempelvis aktier.

Syftet med riksdagens beslut förra året att höja kapitalskatterna var – liksom begränsningarna av skattelättnaderna för vissa sparformer – att så rättvist som möjligt söka fördela de uppoffringar som krävdes för att stärka landets ekonomi. Beslutet innebar måttliga höjningar i fråga om mindre

förmögenheter och arv men betydande sådana i fråga om större kapital.

Någon anledning att redan nu ompröva en lagstiftning som trätt i kraft den 1 januari i år finns enligt utskottets mening inte. Utskottet avstyrker därför båda motionerna.

Omsättningsskatt på aktier

I partimotionen 370 från vpk begär motionärerna förslag om en 10-procentig omsättningsskatt på aktier.

Förslag om en sådan skatt har tidigare avvisats av riksdagen (SkU 1980/81:9 och 32) med motiveringen bl. a. att man vid en sådan beskattning inte skulle kunna ta hänsyn till realisationsförluster i samband med aktieförsäljning.

Något skäl för riksdagen att ändra ståndpunkt i denna fråga föreligger inte, varför utskottet avstyrker motion 370.

Övriga frågor

Vpk har också i särskilda motioner, 439 och 883, fört fram långtgående utredningskrav avseende såväl den direkta som den indirekta beskattningen. Kraven innefattar bl. a. progressiv kommunal inkomstskatt, skärpt progression vid den statliga inkomstbeskattningen och slopande av inflationsskyddet i skatteskalen, skärpt bolagsskatt, tak för ränte- och underskottsavdrag, införande av produktionsbeskattning och borttagande av mervärdesskatten på livsmedel.

Som framgår av vad utskottet tidigare anfört pågår f. n. ett omfattande utredningsarbete inom skilda delar av skatteområdet. Motionsförslagen strider i betydande delar mot de målsättningar som gäller för detta utredningsarbete. Med hänsyn härtill och då motionerna i avvaktan på resultatet av pågående eller redan slutfört utredningsarbete inte heller i övrigt bör föranleda någon åtgärd avstyrker utskottet också motionerna 439 och 883.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2108 yrkande 3 och 1982/83:2374 yrkande 3.
2. beträffande *utredning om underskottsavdrag*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2108 yrkande 13.
3. beträffande *förfarandet vid fastställande av UTB*
att riksdagen med avslag på motion 1982/83:2377 yrkande 1.

godkänner vad i proposition 1982/83:157 anförts om fastställelsemetoden,

4. beträffande *lagstiftning om fastställelsemetoden*
att riksdagen bifaller propositionen i denna del.
5. beträffande *räntetillägg för bil e. d.*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:1201 yrkande 2 i motsvarande del och motion 1982/83:2377 yrkande 2,
6. beträffande *räntetillägg för bostad i jordbruk*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1201 yrkande 2 i motsvarande del,
7. beträffande *skyldighet att uppge räntefria eller lågförräntade lån m.m.*
att riksdagen med anledning av propositionen och motion 1982/83:2379 beslutar att räntetillägg inte överstigande 100 kr. per år och arbets- eller uppdragsgivare inte skall omfattas av uppgiftsskyldighet och inte heller ingå i underlag för UTB,
8. beträffande *kvittning av vissa räntetillägg*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1201 yrkande 3,
9. beträffande *kvittning mellan makar*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1201 yrkande 1.
10. beträffande *ackumulerad inkomst*
att riksdagen med avslag på motion 1982/83:2374 yrkande 4 bifaller propositionen i denna del,
11. beträffande *slopande av skattereduktion för fackföreningsavgift*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:1202 yrkande 4, 1982/83:2108 yrkande 10, 1982/83:2141 yrkande 3, 1982/83:2374 yrkande 1, 1982/83:2375 yrkande 1 och 1982/83:2378 yrkande 1,
12. beträffande *ändring av reglerna om skattereduktion för fackföreningsavgift*
att riksdagen med avslag på motionerna 1982/83:2375 yrkande 2 och 1982/83:2378 yrkande 2 bifaller propositionen i denna del,
13. beträffande *kartläggning av medlemsavgifter och konfliktbidrag*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1202 yrkande 5,
14. beträffande *särskild fastighetstaxering*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2374 yrkande 5.
15. beträffande *stipendier*
att riksdagen med anledning av propositionen och med avslag på motionerna 1982/83:2374 yrkande 2, 1982/83:2376 och 1982/83:2378 yrkande 3 antar propositionen med den ändring-

- en, att lagstiftningen om skattefrihet för stipendier endast skall äga tillämpning vid 1984 och 1985 års taxeringar,
16. beträffande *familjebeskattnig*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:288 yrkande 1, 1982/83:365 yrkande 1 och 1982/83:684,
 17. beträffande *inkomst av fastighetsförvaltning*
att riksdagen med anledning av motion 1982/83:288 yrkande 2 hos regeringen begär att motionen i denna del överlämnas till företagsskattekommittén.
 18. beträffande *barntillsyn i vissa fall*
att riksdagen avslår motion 1982/83:705,
 19. beträffande *harnpension*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1193,
 20. beträffande *inkomstuppdelning mellan makar i näringsverksamhet*
att riksdagen avslår motion 1982/83:711,
 21. beträffande *traktamentsbeskattnig*
att riksdagen avslår motion 1982/83:284,
 22. beträffande *skattefria förmåner i tjänst*
att riksdagen avslår motion 1982/83:870,
 23. beträffande *avdrag för resor till och från arbetet m. m.*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1722,
 24. beträffande *bilism i glesbygd*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1727.
 25. beträffande *schablonavdraget i inkomstslaget tjänst*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1736 och 1982/83:2108 yrkande 5,
 26. beträffande *egendomslivräntor*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1196,
 27. beträffande *pensionsförsäkring*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:1198 och 1982/83:1173,
 28. beträffande *aktieemissioner till anställda*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1191,
 29. beträffande *sparavdraget i inkomstslaget kapital*
att riksdagen avslår motion 1982/83:282,
 30. beträffande *hustadssparande*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1734,
 31. beträffande *skattereduktion för visst bank- och aktiesparande*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1741,
 32. beträffande *skattereduktion för aktieutdelning*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1644 yrkande 1, 1982/83:2108 yrkande 12 och 1982/83:2141 yrkande 1.

33. beträffande *dubbelbeskattning av aktieutdelning*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1644 yrkande 2,
34. beträffande *internationellt biståndsarbete*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1739,
35. beträffande *skattefrihet för hobbyarbete*
att riksdagen avslår motion 1982/83:287,
36. beträffande *skärpt skatt på realisationsvinst*
att riksdagen avslår motion 1982/83:371 yrkandena 5–9.
37. beträffande *kapitalbeskattningen*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2108 yrkande 11 och
1982/83:371 yrkandena 1–3,
38. beträffande *omsättningskatt på aktier*
att riksdagen avslår motion 1982/83:370,
39. beträffande *reformerings av avdragsystemet*
att riksdagen avslår motion 1982/83:883,
40. beträffande *riktlinjer för skattepolitiken*
att riksdagen avslår motion 1982/83:439,
41. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen till följd av vad utskottet ovan anfört och
hemställt
dels antar följande

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 10 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

6 mom. Skall den ----- i förvärvskällan.

Vid tillämpning ----- enligt 4 mom.

Har den skattskyldige vid ----- privat bruk.

Har den skattskyldige erhållit lån från arbetsgivare eller uppdragsgivare och understiger den faktiskt erlagda räntan på lånet sedvanlig ränta skall tillägg göras med ett belopp motsvarande skillnaden. Sådant tillägg skall göras även om lånet har lämnats till sådan den skattskyldige närstående person som avses i 35 § 1 a mom. nionde stycket kommunalskattelagen (1928:370). Med lån från arbetsgivare eller uppdragsgivare likställs annat lån om det finns anledning anta att denne har förmedlat lånet. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas inte i fall som avses i fjärde

Har den skattskyldige erhållit lån från arbetsgivare eller uppdragsgivare och understiger den faktiskt erlagda räntan i fråga om lån från en och samma arbetsgivare eller uppdragsgivare sedvanlig ränta med mer än 100 kronor, skall tillägg göras med ett belopp motsvarande skillnaden. Sådant tillägg skall göras även om lånet har lämnats till sådan den skattskyldige närstående person som avses i 35 § 1 a mom. nionde stycket kommunalskattelagen (1928:370). Med lån från arbetsgivare eller uppdragsgivare likställs annat lån om det finns anledning anta att denna har

Nuvarande lydelse

stycket av nyssnämnda moment.

Föreslagen lydelse

förmedlat lånet. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas inte i fall som avses i fjärde stycket av nyssnämnda moment.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången vid 1984 års taxering.

2 Förslag till

Lag om viss skattefrihet för stipendier enligt 19 § kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs följande.

I stället för bestämmelserna angående stipendier i 19 § kommunalskattelagen (1928:370) skall vid 1984 och 1985 års taxeringar gälla följande.

Stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning räknas icke till skattepliktig inkomst.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

dels antar de vid propositionen fogade, här ovan s. 3–26 återgivna förslagen till

1. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623) med den ändringen att 37 § 2 mom. erhåller följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

37 §

2 mom. Vid avlämnande ----- iakttagas följande.

Avser sådan ----- förmånen utgått.

I kontrolluppgift, som ----- under förrättningen.

Om skattechefen ----- icke föras.

Därest vid ----- som avdragits.

Av kontrolluppgift ----- och traktamentsersättning.

I kontrolluppgift skall särskilt -- vissa uppdragsersättningar.

I kontrolluppgift skall anges ----- i företaget.

Kontrolluppgift, som ----- åtnjuta pensionsförmånen.

I kontrolluppgift skall lämnas uppgift om lån som har lämnats räntefritt, eller mot ränta understigande sedvanlig ränta, till arbets- eller uppdragstagare. Uppgiften skall avse lånebeloppet och erlagd ränta.

I kontrolluppgift skall lämnas uppgift om lån som har lämnats räntefritt, eller mot ränta understigande sedvanlig ränta, till arbets- eller uppdragstagare, om *det sammanlagda värdet av förmåner av detta slag uppgår till mer än 100 kronor*. Uppgiften skall avse lånebeloppet och erlagd ränta.

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

Kontrolluppgift enligt ----- varje person.

Riksskatteverket får ----- ej föras.

2. lag om ändring i lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst,

3. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) med den ändringen att 19 § utgår ur förslaget,

4. lag om ändring i lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift.

5. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),

6. lag om tid för allmän fastighetstaxering.

Stockholm den 17 maj 1983

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m) (mom. 15), Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) (mom. 1-14 och 16-40), Olle Westberg (s)*, Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c) (mom. 15), Bo Forslund (s) (mom. 15), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Anita Johansson (s), Anna Lindh (s) (mom. 1-14 och 16-40), Ewy Möller (m), Erkki Tammenoksa (s) och Ella Jonsson (c) (mom. 1-14 och 16-40).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

Begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde (mom. 1)

1. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 37 med "En av" och slutar på s. 38 med "tillsatta bostadskommittén" bort ha följande lydelse:

Vid remissbehandlingen av betänkandet (Ds B 1981:16) Reformerad inkomstbeskattning riktades av det helt övervägande antalet remissinstanser mycket allvarlig kritik mot förslaget att begränsa underskottsavdragens skattemässiga värde. Invändningarna var av såväl principiell och materiell som formell art. Det gjordes bl. a. gällande att tilläggsskatten bröt den symmetri som hittills gällt i skattesystemet, att den innebar ett klart avsteg

från principen att skatt skall tas ut efter förmåga, att den kunde väntas få allvarliga negativa verkningar inte bara för bostadsrättshavare, villa- och andra fastighetsägare utan också för näringslivet och att den skulle komma att ge upphov till svåra tillämpningsproblem.

Dessa enligt utskottets mening vägande invändningar mot att generellt begränsa underskottsavdragens skattemässiga värde äger alltså i hög grad giltighet. Utskottet tillstyrker således att begränsningen snarast slopas. I enlighet härmed bör också reglerna om räntetillägg upphävas. Förslag av angiven innebörd bör snarast föreläggas riksdagen.

Efter ett enhälligt riksdagsbeslut tillsattes 1980 en kommitté med uppgift att utforma bestämmelser mot obehörigt utnyttjande av underskottsavdrag. Utredningsuppdraget har enligt uppgift numera upphört. Utskottet finner det angeläget att utredningsarbetet snarast återupptas och slutförs.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motionerna 1982/83:2108 yrkande 3 och 1982/83:2374 yrkande 3 beslutar upphäva begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde och hos regeringen begära att förslag härom föreläggs riksdagen i höst.

Utredning om underskottsavdrag (mom. 2)

2. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser – med åberopande av motiveringen i reservation 1 – att utskottet under mom. 2 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motion 1982/83:2108 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna att utredningsarbetet i syfte att komma till rätta med otillbörliga underskottsavdrag snarast bör återupptas och slutföras.

Räntetillägg för bil e. d. (mom. 5)

3. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 40 med "Motionsyrkanden av" och slutar på s. 41 med "beskattningsårets ingång" bort ha följande lydelse:

Om en personbil eller liknande tillgång, som utgör inventarium i enskild näringsverksamhet, används privat sker i allmänhet en uppdelning av kostnaderna mellan den del som avser den skattskyldiges användning av tillgången för privat bruk och den del som avser utnyttjandet i rörelsen. Oftast tas då ingen hänsyn till räntekostnaderna, eftersom dessa är under alla förhållanden avdragsgilla antingen i inkomstslaget kapital eller i inkomstslaget rörelse eller jordbruk.

Förra årets riksdagsbeslut innebär att vid bestämmande av underlag för

tilläggsbelopp ett schablonmässigt tillägg skall göras med belopp motsvarande en beräknad räntekostnad för förvärvet av tillgången till den del denna används för privat bruk. Att en schablon av den här arten orättvist drabbar den som inte har någon räntekostnad säger sig självt. Detta i förening med den omständigheten att tillägget måste baseras på mer eller mindre osäkra uppskattningar av privatkörningens omfattning m. m. kommer med nödvändighet att ge upphov till åtskilliga skatterättsliga tvister. Mot den bakgrunden anser utskottet sig böra tillstyrka att något räntetillägg för bil inte skall ske.

Genom utskottets ställningstagande får yrkandet i motion 2377 av Stig Josefson m. fl. (c) om en annan och förmånligare beräkning av räntetillägget för bil anses tillgodosett.

Även bestämmelserna om räntetillägg för jordbrukares bostäder leder enligt utskottets mening till effekter som från rättvisesynpunkt inte kan accepteras. Bestämmelserna kritiserades också mycket hårt vid remissbehandlingen av de nya reglerna, bl. a. därför att de ansågs sakligt omotiverade.

Som motionärerna framhåller kan med den utformning bestämmelserna fått även räntekostnader som avser investeringar i jordbruksdriften bli föremål för räntetillägg. Mot bestämmelserna kan också riktas den kritiken att de behandlar jordbrukarens och villaägarens räntekostnader för den egna bostaden olika. Underskottet på en villa motsvaras inte i sin helhet av räntekostnader. I stället är det räntekostnaderna minskade med schablonintäkten som utgör underskottet. Detta är en omständighet som inte alls har beaktats vid utformningen av räntetillägget för jordbrukets bostäder. Med det anförda och då också räntetillägget för bostad kan antas komma att leda till ett avsevärt merarbete för såväl skattskyldiga som taxeringsmyndigheter tillstyrker utskottet att något räntetillägg inte skall göras för bostad i jordbruk. Utskottet finner det i likhet med motionärerna rimligt att räntetillägg för lån utan eller mot låg ränta får kvittas mot överskott av kapital eller mot underskott på villafastighet.

Vad slutligen angår den i motion 1201 aktualiserade frågan om kvittningsrätt mellan makar vill utskottet erinra om att det vid remissbehandlingen av det förslag på vilket 1982 års skattereform bygger riktades särskild kritik mot att bestämmelserna inte gav makar möjlighet att sinsemellan kvitta underskott på annan fastighet mot överskott av kapital. Enligt utskottets mening är det ett rättvisekrav att reglerna är så utformade att de fungerar på samma sätt oavsett vilken av makarna som står för skulderna resp. tillgångarna. Eljest kan effekterna – särskilt för makar som inte har möjlighet att vidta interna transaktioner eller omfördela tillgångar – bli stötande. För undvikande av rättsförkluster och/eller transaktioner mellan makarna som har till enda syfte att neutralisera skatteeffekter av angivet slag bör enligt utskottets mening makar ha rätt att kvitta underskott mellan sig.

I likhet med motionärerna anser utskottet att kvittningsrätten bör gälla

såväl i fråga om underskott på schablontaxerad fastighet mot överskott av kapital som i fråga om underskott mot överskott av samma förvärvskälla.

dels att utskottet under mom. 5 bort hemställa

att riksdagen – för det fall att reservation 1 inte bifalles – med anledning av motionerna 1982/83:1201 yrkande 2 i motsvarande del och 1982/83:2377 yrkande 2 beslutar att räntetillägg inte skall göras för bil eller liknande tillgång som utgör inventarium i näringsverksamhet och hos regeringen begär att förslag av sådan innebörd föreläggs riksdagen i höst.

4. Stig Josefson (c), Björn Molin (fp) och Ella Jonsson (c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 41 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening leder en tillämpning av RSV:s anvisningar i fråga om räntetillägg för bil e. d. till orimliga konsekvenser. Tilläggsberäkningen skall nämligen ske utan att hänsyn tas vare sig till värdeminskning eller till den skattskyldiges inkomstförhållanden och faktiska räntekostnader. Även i de fall då den skattskyldige inte haft några räntekostnader alls skall räntetillägg tas med vid fastställande av UTB. Detta är enligt utskottets mening från rättvisesynpunkt inte tillfredsställande, och utskottet anser för sin del att räntetillägg bör beräknas på bilens värde efter avskrivningar. Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under mom. 5 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2377 yrkande 2 och med anledning av motion 1982/83:1201 yrkande 2 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i fråga om beräkning av räntetillägg för bil och liknande tillgång som utgör inventarium i näringsverksamhet.

Räntetillägg för bostad i jordbruk (mom. 6)

5. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser – med åberopande av motiveringen i reservation 3 – att utskottet under mom. 6 bort hemställa

att riksdagen – för det fall att reservation 1 inte bifalles – med bifall till motion 1982/83:1201 yrkande 2 i motsvarande del beslutar att räntetillägg inte skall ske för bostad i jordbruk och hos regeringen begär att förslag av sådan innebörd föreläggs riksdagen i höst.

Kvittning av vissa räntetillägg (mom. 8)

6. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser – med åberopande av motiveringen i reservation 3 – att utskottet under mom. 8 bort hemställa

att riksdagen – för det fall att reservation 1 inte bifalles – med bifall till motion 1982/83:1201 yrkande 3 beslutar att räntetillägg avseende lån utan eller mot låg ränta får kvittas mot överskott av kapital eller mot underskott på villafastighet och hos regeringen begär att förslag av den innebörden föreläggs riksdagen i höst.

Kvittning mellan makar (mom. 9)

7. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser – med åberopande av motiveringen i reservation 3 – att utskottet under mom. 9 bort hemställa

att riksdagen – för det fall att reservation 1 inte bifalles – med bifall till motion 1982/83:1201 yrkande 1 beslutar att makar vid beräkning av UTB skall ha rätt att sinsemellan kvitta såväl underskott av schablontaxerad fastighet mot överskott av kapital som underskott mot överskott av samma förvärvskälla och hos regeringen begär att förslag av sådan innebörd föreläggs riksdagen i höst.

Ackumulerad inkomst (mom. 10 och 41 i motsvarande del)

8. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 42 som börjar med "Som framgår" och slutar med "någon åtgärd" hort ha följande lydelse:

Som anförs i moderaternas partimotioner 2108 och 2374 bör begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde slopas. Genom detta ställningstagande saknas enligt utskottets mening anledning att göra någon ändring i lagen om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst. Utskottet vill emellertid understryka att effekterna av de föreslagna ändringarna för sådana skattskyldiga som berörs av lagstiftningen inte alls belysts i propositionen, vilket måste anses otillfredsställande. Med hänsyn härtill och till att de administrativa fördelar som står att vinna med förslaget torde vara marginella bör enligt utskottets mening propositionen i denna del avslås.

dels att utskottet under mom. 10 och 41 i motsvarande del bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2374 yrkande 4 avslår det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

Slopande av skattereduktion för fackföreningsavgift (mom. 11)

9. Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Ewy Möller (m) och Ella Jonsson (c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 43 med "När skatteutskottet" och slutar på s. 45 med "motion 1202 " bort ha följande lydelse:

När skatteutskottets socialdemokratiska majoritet i höstas ansåg sig kunna i princip godta en skattereduktion för fackföreningsavgift skedde det med bl. a. det uttryckliga förbehållet att lagstiftningen måste utformas så att den enskildes integritet inte kränktes. Även konstitutionsutskottet underströk i ett enhälligt yttrande till skatteutskottet angelägenheten av att finna en lösning som tillgodosåg integritetskravet. Utskottet förutsatte också att denna viktiga principiella fråga, som inte berördes i den då avlämnade propositionen, noga övervägdes av regeringen och därefter underställdes riksdagen.

Skatteutskottet kan för sin del inte finna att det förslag som nu förelagts riksdagen i realiteten innebär någon skillnad vare sig i sak eller formellt i förhållande till det riksdagen hade att ta ställning till i höstas. Från integritetssynpunkt kan sålunda samma allvarliga invändningar riktas mot det nu föreliggande förslaget som mot det tidigare, och utskottet anser att detta i sig utgör tillräcklig anledning att slopa skattereduktionen för fackföreningsavgift.

Härtill kommer att riksdagen under hösten 1981 i enlighet med ett enigt skatteutskotts hemställan begärt en fullständig redovisning och kartläggning av bl. a. de konfliktbidrag som betalas ut av fackföreningar och arbetsgivarorganisationer och storleken av dessa i förhållande till de sammanlagda medlemsavgifterna. Riksdagen har i samband härmed uttalat att en sådan kartläggning bör äga rum innan riksdagen tar slutlig ställning till frågan om medlemsavgifternas behandling i skattehänseende. Regeringen har ännu inte tillmötesgått riksdagens begäran. Härigenom saknas ytterligare en väsentlig förutsättning för att bibehålla lagstiftningen om skattereduktion för fackföreningsavgift.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till de yrkanden i motionerna 1202, 2108, 2141, 2374, 2375 och 2378 som innebär slopande av denna skattereduktion. Utskottet biträder också yrkandena i motionerna 2375 och 2378 om avslag på de i propositionen föreslagna ändringarna av reduktionen.

Yrkandet i fp-motionen 1202 att regeringen för riksdagen skall lägga fram material som ger en fyllig belysning av frågorna rörande arbetstagares och arbetsgivares fackliga avgifter och konfliktsättningar överensstämmer med riksdagens tidigare begäran om en kartläggning av sådana avgifter och ersättningar. Utskottet tillstyrker därför även detta yrkande i motion 1202.

dels att utskottet under mom. 11 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1982/83:1202 yrkande 4, 1982/83:2108 yrkande 10, 1982/83:2141 yrkande 3, 1982/83:2374 yrkande 1, 1982/83:2375 yrkande 1 och 1982/83:2378 yrkande 1 antar följande

Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift

Härigenom föreskrivs att lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift skall upphöra att gälla den 1 januari 1984. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande vid 1984 års taxering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

Ändring av reglerna om skattereduktion för fackföreningsavgift (mom. 12 och 41 i motsvarande del)

10. Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Ewy Möller (m) och Ella Jonsson (c) anser – med åberopande av motiveringen i reservation 9 – att utskottet under mom. 12 och 41 i motsvarande del bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1982/83:2375 yrkande 2 och 1982/83:2378 yrkande 2 avslår de vid propositionen fogade förslagen till

- a) lag om ändring i lagen (1982:1193) om skattereduktion för fackföreningsavgift,
- b) lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343).

Kartläggning av medlemsavgifter och konfliktbidrag (mom. 13)

11. Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Ewy Möller (m) och Ella Jonsson (c) anser – med åberopande av motiveringen i reservation 9 – att utskottet under mom. 13 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1202 yrkande 5 hos regeringen begär en fullständig redovisning och kartläggning av bl. a. de konfliktbidrag som betalas ut av fackföreningar och arbetsgivarorganisationer och storleken av dessa i förhållande till de sammanlagda medlemsavgifterna.

Särskild fastighetstaxering (mom. 14)

12. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 45 med "Utskottet vill" och slutar på s. 46 med "denna del" bort ha följande lydelse:

De taxeringsvärden som fastställdes vid 1981 års allmänna fastighetstaxering byggde på fastigheternas marknadsvärde 1979. Sedan dess torde – som motionärerna bakom motion 2374 framhåller – marknadsvärdena för många fastigheter ha sjunkit även nominellt. Denna prisutveckling torde – mot bakgrund av den av riksdagen beslutade begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde – komma att fortsätta.

Utskottet anser därför i likhet med motionärerna att det finns anledning att som grund för ny taxering av taxeringsenhet under löpande taxeringsperiod införa väsentligt förändrat marknadsvärde. En förutsättning för ny taxering bör vara att den skattskyldige begär sådan. Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna.

Utskottet anser sig inte kunna nu förorda att förändringar av en taxeringsenhets delvärden skall föranleda ny taxering under löpande taxeringsperiod. Denna fråga bör enligt utskottets mening prövas vid den allmänna och förutsättningslösa översyn av fastighetstaxeringen som riksdagen på skatteutskottets hemställan begärde i mars förra året.

dels att utskottet under mom. 14 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2374 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i fråga om grund för ny taxering under löpande taxeringsperiod.

Stipendier (mom. 15 och 41 i motsvarande del)

13. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 46 med "Stipendier förekommer" och slutar på s. 48 med "någon åtgärd" bort ha följande lydelse:

Av finansministerns uttalanden i propositionen framgår att syftet med den föreslagna skattefriheten för stipendier uteslutande är att möjliggöra kursdeltagande för sådana anställda som inte har rätt till ledighet för studier med bibehållen lön. Stipendierna är avsedda att täcka inkomstbortfallet efter skatt, och genom skattefriheten uppnås – menar finansministern – en bättre balans mellan sådana anställda som med bibehållna löneförmåner går på kurser och de som får denna möjlighet genom stipendier.

Förslaget i propositionen innebär, att en arbetsgivare liksom nu alltid skall

anses ha gett ut ett stipendium som ersättning för utfört arbete eller uppdrag, medan en facklig utgivare av stipendium i fortsättningen inte skall anses som arbetsgivare i den meningen att han drar någon nytta av den utbildning som är syftet med stipendiet. Förslaget i propositionen innebär således ett väsentligt avsteg från hittills tillämpade principer vid beskattningen.

RSV, som på anmodan av utskottet yttrat sig över propositionen i denna del, har riktat mycket allvarlig kritik mot förslaget och finner att principiella betänkligheter av avsevärd tyngd kan riktas mot det. Av yttrandet, som är fogat som bilaga till betänkandet, framgår att RSV:s invändningar också är av materiell och formell natur.

Utskottet instämmer till alla delar i den av RSV framförda kritiken och avstyrker bifall till propositionen i denna del. Utskottet tillstyrker således motionerna 2374 och 2378 i denna del och avstyrker motion 2376.

dels att utskottet under mom. 15 och 41 i motsvarande del bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1982/83:2374 yrkande 2 och 1982/83:2378 yrkande 3 samt med avslag på motion 1982/83:2376 och propositionen i denna del antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) med den ändringen att 19 § utgår.

Familjebeskattning (mom. 16)

14. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 48 med "Familjeekonomiska kommittén" och slutar på s. 49 med "ekonomiska stödet" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionerna 288 och 384 – sistnämnda motion innehåller motiveringen för yrkandet i motion 365 – är reglerna om familjebeskattningen i deras nuvarande utformning behäftade med påtagliga brister. Vid beskattningen tas sålunda inte hänsyn till skatteförmågan, något som f. ö. kritiserats av familjeekonomiska kommittén i dess nyligen avlämnade slutbetänkande Barn kostar (SOU 1983:14). Tvärtom drabbas hushållen ojämförligt hårdast de år försörjningsbördan är som störst, och barntillsynskostnaderna kan vara dryga. Skattebelastningen på en och samma hushållsinkomst blir dessutom större ju ojämnare inkomsten är fördelad mellan hushållsmedlemmarna. Detta drabbar särskilt hårt flerbarnsfamiljer och hushåll i glesbygd som i större utsträckning än andra är hänvisade till att leva på huvudsakligen en enda inkomst. Genom att utgifter för barntillsyn räknas som privata levnadskostnader har få barnfamiljer möjlighet att ordna och bekosta sin barnomsorg själva utan allvarliga konsekvenser för familjens ekonomi. Ett annat negativt inslag i regelsystemet är att vid stigande inkomst kombinationen skatt och avtrappning av bostadsbidrag leder till att behåll-

ningen av en inkomstökning i allt bredare inkomstskikt regelmässigt blir mindre ju större behovet av en inkomstökning är och ju fler som skall leva på inkomsten. Familjeekonomiska kommittén har i dagarna avlämnat sitt slutbetänkande. Några förslag som innebär ett ökat hänsynstagande vid beskattningen till barnfamiljernas lägre ekonomiska bärkraft innehåller inte betänkandet. Direktiven gav tvärtom endast rätt att ytterligare gå ifrån bärkraftsprincipen genom borttagandet av förvärvsavdraget och hemmama-keavdraget, något som skulle drabba dem hårdast som redan beskattas hårdast i förhållande till sin skatteförmåga. Med hänsyn härtill och till vad utskottet i övrigt anfört anser utskottet sig böra förorda att familjebeskattningen nu blir föremål för en genomgripande översyn. Syftet med denna bör vara att åstadkomma regler utformade enligt principen skatt efter bärkraft. En låg och mindre progressiv skatt i låga och vanliga inkomstlägen måste eftersträvas. Den statliga skattesatsen skulle då kunna bli mindre än 10 procent. Detta bör kombineras med att hänsyn också tas till hur många som skall leva på inkomsten, inte som nu enbart till hur många som tjänar in den. Ju fler barn som finns i familjen, desto viktigare måste det vara att inte beskatta den del av inkomsten som krävs för en rimlig försörjning av barnen. Nödvändiga och styrkta barntillsynskostnader måste vidare vara avdragsgilla som utgift för inkomsternas förvärvande.

Ett sådant skattesystem skulle innebära stora fördelar. Arbetsfördelningen mellan makar skulle inte styras av skatten, eftersom denna skulle bli ungefär lika stor oberoende av hur hushållsinkomsten fördelas dem emellan. Marginalskatten i vanliga inkomstlägen för heltidsarbetande skulle bli lägre än nu – och lägre än i den beslutade marginalskatteomläggningen. Deltidsarbete skulle inte längre löna sig så mycket bättre än heltidsarbete. Avdrag av olika slag skulle bli mer likvärda. Behovet av inkomstprövade bidrag skulle minska genom att man redan vid beskattningen tog hänsyn till barnfamiljernas lägre skatteförmåga. Rundgången skulle minska liksom de hårda marginaleffekter som beror på att behovsprövade bidrag faller bort. Reformen bör ha som mål att barnfamiljer som betalar skatt inte skall behöva vara hänvisade till inkomstprövade bidrag. Inte heller skall familjer som uppbar sådana bidrag behöva betala skatt.

Även i övrigt bör utredningsarbetet ske med beaktande av de synpunkter som framförts i motionerna 288, 384 och 684.

dels att utskottet under mom. 16 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:365 yrkande 1 och med anledning av motionerna 1982/83:288 yrkande 1 och 1982/83:684 hos regeringen begär utredning och förslag om en reformerad familjebeskattning i enlighet med vad utskottet anfört.

Inkomstuppdelning mellan makar i näringsverksamhet (mom. 20)

15. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 50 som börjar med "De bestämmelser" och slutar med "därför motionen" bort ha följande lydelse:

De begränsade möjligheterna till uppdelning mellan makar av inkomster från ett fåmansföretag kan leda till en samlad skattebelastning för makarna som från rättvisesynpunkt inte kan accepteras. Individuell beskattning av makar infördes redan 1970. Numera sambeskattas uteslutande B-inkomster och endast till den del de överstiger 5 000 kr. Enligt utskottets mening saknas anledning att sambeskatta inkomster av eget arbete. Utskottet anser därför att begränsningsregeln bör upphävas. De förslag till författningsändringar som föranleds härav bör föreläggas riksdagen i höst.

dels att utskottet under mom. 20 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motion 1982/83:711 beslutar att de begränsningsregler som f. n. i vissa fall gäller i fråga om inkomstuppdelning mellan makar i inkomstlagen jordbruksfastighet och rörelse slopas och hos regeringen begär att förslag härom föreläggs riksdagen i höst.

Schablonavdraget i inkomstslaget tjänst (mom. 25)

16. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att sista meningen i tredje stycket på s. 52 bort utgå och ersättas med text av följande lydelse:

Vad härefter angår schablonavdraget i inkomstslaget tjänst anser utskottet för sin del att detta bör vara så avpassat att praktiskt taget alla inkomsttagare kan förmodas ha kostnader som uppgår till schablonavdragets belopp. Att medge avdrag för kostnader som den skattskyldige inte har haft anser utskottet principiellt felaktigt och strider dessutom mot skatteförmågeprincipen. Schablonavdraget utgör f. n. 100 kr. Uppräkningen 1982 till 1 000 kr. kommer, med hänsyn till att detta belopp bl. a. inte omfattar kostnader för resor till och från arbetet, med säkerhet att innebära att ett betydande antal skattskyldiga blir överkompenserade för sina kostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande.

Utskottet tillstyrker således bifall till motion 2108 i denna del. Förslag till erforderlig författningsändring bör föreläggas riksdagen i höst.

dels att utskottet under mom. 25 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motion 1982/83:2108 yrkande 5 och med avslag på motion 1982/83:1736 beslutar att schablonavdraget i inkomstslaget tjänst begränsas till 500 kr. och hos regeringen begär att förslag av angiven innebörd föreläggs riksdagen i höst.

Bostadssparande (mom. 30)

17. Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 56 som börjar med "Den särskilda" och slutar med "denna motion" bort ha följande lydelse:

Vad härefter angår stimulanser till bostadssparandet är det, som motionärerna bakom motion 1734 framhåller, uppenbarligen så att kontantinsatsen för ett eget hem eller en bostadsrättslägenhet i dag är mycket betydande och kostnaderna i samband med bosättningen även i övrigt betungande. I likhet med motionärerna finner utskottet det vara viktigt att söka stimulera ett produktivt sparande inom den socialt sett så betydelsefulla bostadssektorn och på så sätt grundlägga bättre sparvanor hos ungdomen. Riktade sparstimulanser i form av ett skattepremierat bosparande torde vara det bästa medlet att åstadkomma en sådan stimulans. Det bör ankomma på regeringen att snarast återkomma med erforderliga förslag.

dels att utskottet under mom. 30 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1734 hos regeringen begär förslag till en uppläggning av stimulanser till bostadssparandet enligt de riktlinjer som anges i motionen.

Skattereduktion för aktieutdelning (mom. 32)

18. Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Ewy Möller (m) och Ella Jonsson (c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 55 med "Motivet för" och slutar på s. 56 med "också motion 1741" bort ha följande lydelse:

När riksdagen i höstas förelades en proposition med förslag till ekonomisk-politiska åtgärder på bl. a. skatteområdet skedde det enligt finansministern i bl. a. det viktiga syftet att skapa gynnsamma förutsättningar särskilt för konkurrensutsatta sektorer av svensk industri. Såvitt utskottet kan bedöma kan det av s och vpk vid riksdagsbehandlingen accepterade förslaget att slopa skattereduktionen för aktieutdelning inte annat än motverka detta syfte. Skattereduktionen tillkom ju för att, i avvaktan på en permanent lösning av

frågan hur dubbelbeskattningen i princip kunde elimineras, lindra dubbelbeskattningen av aktieutdelningar. Än mer anmärkningsvärt förefaller regeringens handlingssätt mot bakgrund av den av riksdagen nyligen beslutade 20-procentiga vinstskatten och beslutet i höstas att binda företagens vinstmedel på räntelösa konton i riksbanken.

Mot bakgrund av det anförda bör enligt utskottets mening riksdagens beslut att slopa skattereduktionen för aktieutdelning upphävas med omedelbar verkan. Rätt till skattereduktion bör således gälla i fråga om utdelning som har blivit tillgänglig för lyftning fr. o. m. den 1 januari i år. Genom utskottets ställningstagande som innebär bifall till yrkande 12 i moderaternas partimotion 2108 är även motionerna 1644 och 2141 tillgodosedda i denna del.

Någon anledning att slopa sparskattereduktionen för bank- och aktiesparande föreligger enligt utskottets mening inte, eftersom en sådan åtgärd är ägnad att försämra förutsättningarna för svensk industri. Utskottet avstyrker därför motion 1741. Utredningsarbetet inom kapitalvinstkommittén om avskaffande av dubbelbeskattningen av aktieutdelningar har enligt uppgift numera upphört. Utskottet anser det angeläget att detta arbete snarast återupptas.

dels att utskottet under mom. 32 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2108 yrkande 12 och med anledning av motionerna 1982/83:1644 yrkande 1 och 1982/83:2141 yrkande 1 antar följande

Förslag till**Lag om skattereduktion för aktieutdelning**

Härigenom föreskrivs följande

1 § Skattereduktion för aktieutdelning medges fysiska personer och dödsbon enligt bestämmelserna i denna lag.

2 § Med aktieutdelning avses i denna lag utdelning i pengar som utgår på

1. aktie i svenskt aktiebolag, om aktien vid den tidpunkt då utdelningen blir tillgänglig för lyftning är inregistrerad vid Stockholms fondbörs.

2. andel i svensk aktiefond, om fonden vid ingången av det år då utdelningen blir tillgänglig för lyftning till minst två tredjedelar består av vid Stockholms fondbörs inregistrerade aktier i svenska aktiebolag.

3 § Aktieutdelning medför rätt till skattereduktion endast om

1. utdelningen utgör intäkt av kapital för den skattskyldige och

2. denne är skattskyldig för utdelningen enligt 53 § kommunalskattelagen (1928:370) och 6 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

En delägare i ett handelsbolag eller i ett dödsbo, som i beskattningshänseende behandlas som ett handelsbolag, har inte rätt till skattereduktion för utdelning som har uppburits av bolaget eller boet.

4 § Underlag för beräkning av skattereduktion är summan av de aktieutdelningar som har blivit tillgängliga för lyftning under beskattningsåret, dock högst 7 500 kronor. I fråga om makar gäller att underlaget för den ena maken får överstiga 7 500 kronor i samma mån som den andra makens underlag understiger detta belopp.

Underlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

5 § Skattereduktion för aktieutdelning uppgår till 30 procent av underlaget.

6 § I fråga om skattereduktion för aktieutdelning tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppborðslagen (1953:272). Skattereduktion för aktieutdelning skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppborðslagen.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att erlægga sjömansskatt och har denna nedsatts enligt 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt på grund av bestämmelserna i denna lag, skall reduktionsbeloppet minskas med det belopp varmed nedsättning har skett.

7 § Bestämmelserna i denna lag om makar tillämpas på skattskyldiga som taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 och tillämpas första gången i fråga om utdelning som tas till beskattning vid 1984 års taxering.

Dubbelbeskattning av aktieutdelning (mom. 33)

19. Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Ewy Möller (m) och Ella Jonsson (c) anser – med åberopande av motiveringen i reservation 18 – att riksdagen under mom. 33 bort hemställa

- att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1644 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna att utredningsarbetet om avskaffande av dubbelbeskattningen på aktieutdelningar skyndsamt bör återupptas.

Internationellt biståndsarbete (mom. 34)

20. Björn Molin (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 57 som börjar med "Detta förslag" och slutar med "därför motionen" bort ha följande lydelse:

Ingen torde kunna bestrida värdet av de enskilda organisationer vilkas verksamhet är inriktad på internationellt bistånd. Dessa organisationer åtnjuter – i likhet med flertalet allmännyttiga organisationer – vissa lättnader vid beskattningen. Det allmännas stöd till internationellt bistånd går dock till den helt övervägande delen via internationella biståndsorgan eller som bilateralt statligt bistånd. Det finns åtskilliga allmänt erkända frivilliga organisationer vilkas insatser innebär värdefulla kompletteringar till det allmännas biståndsinsatser. Dessa organisationer kan genom sitt arbete nå grupper i u-länder där bistånd inte alltid kan lämnas inom ramen för den etablerade u-landshjälpen. Utskottet tänker särskilt på biståndsinsatser av humanitärt slag som sker genom t. ex. Röda korset, Rädda barnen, de fackliga och kooperativa organisationerna eller trossamfunden. Enligt utskottets mening finns det anledning att ytterligare stödja verksamheter av nu angivet slag genom att stimulera till ekonomiskt stöd till internationellt biståndsarbete. Det kan ske genom viss skattebefrielse för gåva till internationellt biståndsarbete.

Utskottet tillstyrker med det anförda bifall till motion 1739.

dels att utskottet under mom. 34 bort hemställa

- att riksdagen med bifall till motion 1982/83:1739 begär förslag till lagstiftning om skattelättnad för vissa gåvor till internationellt biståndsarbete.

Kapitalbeskattningen (mom. 37)

21. Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Ewý Möller (m) och Ella Jonsson (c) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 57 med "Syftet med" och slutar på s. 58 med "båda motionerna" bort ha följande lydelse:

Kapitalskatteskalorna har åren 1975 och 1980 i viss mån reviderats. Syftet härmed har i huvudsak varit att motverka effekterna av de vid de båda senaste allmänna fastighetstaxeringarna beslutade höjningarna av taxeringsvärdena. Mot den angivna bakgrunden framstår de i höstas beslutade, i vissa skikt mycket betydande skärpningarna av kapitalskatterna som i hög grad omotiverade. Detta gäller så mycket mer som möjligheterna att förse näringslivet med riskvilligt kapital allvarligt försvårats med de beslut om försämrade förmåner för bank- och aktiesparande och andra skatteskräpningar som nyligen beslutats av riksdagen.

Utskottet tillstyrker med det anförda motion 2108 i denna del och avstyrker följaktligen yrkandena 1-3 i motion 371. Förslag till de lagändringar som föranleds härav bör föreläggas riksdagen i höst.

dels att utskottet under mom. 37 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83: 2108 yrkande 11 och med avslag på motion 1982/83:371 yrkandena 1-3 beslutar att de kapitalskatteskalor som gällt t. o. m. 1982 snarast återinförs och hos regeringen begär att lagändringar av angiven innebörd föreläggs riksdagen i höst.

Särskilda yttranden**Barnpension (mom. 19)**

1. Stig Josefson och Ella Jonsson (båda c):

Nuvarande beskattningsregler är från rättvisesynpunkt inte tillfredsställande. Det kan enligt utskottets mening inte anses rimligt att två barn med samma inkomst av feriearbete skall behandlas olika i skattehänseende beroende på om ett av dem förlorat en eller båda föräldrarna. Enligt vår mening bör den i motionen påtalade orättvisan undanröjas.

Med hänsyn till att pensionskommitténs betänkande är föremål för överväganden inom regeringskansliet har vi ansett oss inte böra lämna någon reservation mot utskottsbeslutet i denna del. Vi förutsätter emellertid att regeringen utan särskild begäran av riksdagen föreslår de ändringar i regelsystemet som erfordras för att tillgodose det enligt vår mening berättigade kravet på ekonomisk jämställdhet mellan barn som uppbär barnpension och barn till vilkas underhåll utgår underhållsbidrag eller bidragsförskott.

Pensionsförsäkring (mom. 27)

2. Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Ewy Möller (m) och Ella Jonsson (c):

Frågan om egenföretagares pensionsförsäkringsavdrag prövades av riksdagen förra våren. Utskottet begärde därvid en omprövning av frågan med hänvisning bl. a. till att taket för beräkning av ATP-avgift numera slopats. Vi anser det angeläget att denna för egenföretagarna viktiga rättvisefråga får en snabb lösning.

RIKSSKATTEVERKET

Avd för direkt skatt

1983-05-06

Riksdagens skatteutskott

Yttrande över prop. 1982/83:157 och motionerna 2374, 2376 och 2378 vad avser beskattning av stipendier

RSV har i remiss den 27 april 1983 anmodats avge yttrande över rubricerade proposition och motioner.

RSV har i yttrande den 16 mars 1982 över motion 1981/82:1698 angett sin syn på rättsläget beträffande skattefrihet för stipendier. Av yttrandet framgår bl a att förutsättning för skattefrihet är att krav på motprestation inte föreligger, varför ett stipendium till sin karaktär måste vara benefikt. Detta utesluter bl a de fall där det föreligger uppdrags- eller anställningsförhållande. Motprestation behöver i andra fall inte bestå i annat än en framtida förväntning att den kan komma att fullgöras. Även motprestationens kvalitet kan sättas ganska lågt.

I RN 1969 2:4 ansågs det tillräckligt med "... utfört, i regel produktivt arbete ...".

Rättsläget får anses vara tämligen klarlagt ur principiell synpunkt. Problem kan emellertid uppstå vid tillämpningen när det gäller att bedöma om ett stipendium är att anse som benefikt eller ej.

I propositionen föreslås en ändring av rättsläget så till vida att motprestationen inte får bestå i "... arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning:".

Det kan resas principiella betänkligheter av avsevärd tyngd mot förslaget sett ur skatterättslig synpunkt. Inom skattelagstiftningen har på senare år gjorts försök att generellt förenkla, systematisera och harmoniera bestämmelserna. Man har även strävat efter att ge olika inkomster samma skatterättsliga status och till följd härav har tidigare ej skattepliktiga inkomster gjorts skattepliktiga, t ex sjukförsäkringsersättningen. De motiv som tidigare talat för sådana åtgärder gäller i dag i lika hög grad mot förslaget om den utvidgade skattefriheten för vissa stipendier.

- RSV anser det vara principiellt oriktigt om man på det föreslagna sättet skulle ändra en på det hela taget ganska stabil rättspraxis, inte minst med tanke på att det skulle komma att uppstå nya gränsdragningsproblem. Man kan således fråga sig vad som avses med utfört arbete. Departementschefen menar att så länge ersättningen inte avser en bestämd prestation skall det heller inte vara fråga om utfört arbete. Vad som menas med en bestämd prestation är däremot oklart och det torde vara uppenbart att en sådan definition kommer att kunna ge upphov till ett avsevärt antal rättstvister utan att någon stadgad praxis trots detta kan förväntas.

För skattefrihet fordras vidare enligt förslaget att arbetet inte skall utföras för utgivarens räkning. Detta innebär att ett mot ersättningen svarande arbete kan utföras, bara det inte sker för utgivarens räkning. Om den som tillgodogör sig arbetet inte är densamme som gett ut ersättningen blir således även ersättningarna skattefria. Konsekvensen av en sådan konstruktion skulle kunna bli att stipendier regelmässigt betalades ut av annan än den som tillgodogör sig arbetsprestationen. Det är inte otänkbart att den föreslagna lagstiftningen kommer att missbrukas genom att särskilda studieföreningar/bolag bildas för detta ändamål. På så vis kan utbildning som tidigare hållits inom ramen för ordinarie anställning komma att ske i studieförenings regi med åtföljande skattefri ersättning. Domstolarna kommer då att få den grannlaga uppgiften att i varje enskilt fall få avgöra om en förening eller bolag på ett eller annat sätt skall anses vara "smittad" eller inte.

Av motiveringen till förslaget framgår att skattefriheten skall avse i huvudsak stipendier inom fackföreningsrörelsen. Såsom den föreslagna författningstexten är utformad kommer skattefriheten att omfatta inte blott stipendier från andra ideella organisationer utan även många andra fall som inte varit avsedda.

I motiveringen sägs vidare att varje utbetalning som utgår som ersättning för en prestation skall inkomstbeskattas oavsett hur den rubriceras. Något längre fram i texten sägs att de till skattefrihet föreslagna stipendierna i vissa fall är avsedda att täcka inkomstbortfallet efter skatt. Såsom framhållits tidigare är rättsläget beträffande skattskyldigheten beträffande stipendier tämligen klart. Det nu angivna förslaget ger intryck av att hänsyn inte tagits till den avgörande skillnaden mellan stipendier å ena sidan och ersättning för utfört arbete å den andra.

Det sägs också i motiveringen att som förutsättning för skattefrihet gäller att ersättningen avser uppdrag av måttlig omfattning. Denna uppfattning har inte kommit till uttryck i den föreslagna lagtexten, vilket medför att i praktiken kan relativt höga ersättningar komma att utbetalas utan att beskattning sker, om bara övriga villkor är uppfyllda.

Av det anförda framgår att RSV är starkt kritiskt mot lagförslaget. Dels bryter det mot principen att all ersättning för utfört arbete skall beskattas och dels kommer svåra lagtolkningsproblem att uppstå innan ny praxis hunnit bildas på området. RSV menar att det inte är riktigt att ekonomiska problem skall lösas genom skattelagstiftningen, utan detta bör i så fall ske på annat sätt. Till detta kommer att lagförslaget med all sannolikhet kommer att kunna tillgodogöras av långt fler grupper än vad som förutskickas i motiveringen. Om man önskar att endast fackföreningsstipendier skall vara skattefria bör detta, anser RSV, i stället framgå direkt av lagtexten.

Lars Malmberg

Bo Neikter

Innehåll

Propositionen	1
Författningsförslagen	3
Motioner	27
Yttrande	36
Utskottet	
Inledning	36
Underskottsavdrag	37
Förfarandet vid fastställande av UTB	38
Beräkning av UTB, räntetillägg och UTB för makar	40
Ackumulerad inkomst	41
Fackföreningsavgift	43
Allmän fastighetstaxering m. m.	45
Stipendier	46
Familjebeskattning m. m.	48
Barnpension	49
Inkomstuppdelning mellan makar i näringsverksamhet	50
Traktamentsbeskattning	50
Beskattningen av naturaförmåner	51
Resor till och från arbetet m. m.	52
Egendomslivräntor	53
Pensionsförsäkring	53
Aktieemissioner till anställda	54
Sparstimulanser m. m.	55
Realisationsvinst	56
Internationellt biståndsarbete	57
Hobbyarbete	57
Kapitalbeskattning	57
Omsättningskatt på aktier	58
Övriga frågor	58
Hemställen	58
Reservationer	
Begränsningen av underskottsavdragens skattemässiga värde	63
Utredning om underskottsavdrag	64
Räntetillägg för bil e. d.	64
Räntetillägg för bostad i jordbruk	66
Kvittning av vissa räntetillägg	67
Kvittning mellan makar	67
Ackumulerad inkomst	67
Slopande av skattereduktion för fackföreningsavgift	68
Ändring av reglerna om skattereduktion för fackföreningsavgift	69
Kartläggning av medlemsavgifter och konfliktbidrag	69
Särskild fastighetstaxering	70
Stipendier	70

Familjebeskattning	71
Inkomstuppdelning mellan makar i näringsverksamhet	73
Schablonavdraget i inkomstslaget tjänst	73
Bostadssparande	74
Skattereduktion för aktieutdelning	74
Dubbelbeskattning av aktieutdelning	77
Internationellt biståndsarbete	77
Kapitalbeskattningen	78
Särskilda yttranden	
Barnpension	78
Pensionsförsäkring	79
Yttrande från riksskatteverket	80

